

**UCHWAŁA NR XIII/125/15
RADY GMINY POSTOMINO**

z dnia 22 grudnia 2015 r.

**zmieniająca uchwałę Nr XLIV/445/14 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2014-2021.**

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2015 poz. 163, poz. 693, poz. 1240) oraz art. 7 ust. 1 pkt. 6 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2015, poz. 1515) Rada Gminy Postomino uchwala, co następuje:

§ 1. Zmienia się treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2014-2021 przyjętej Uchwałą Rady Gminy Nr XLIV/445/14 z dnia 24 września 2014r. poprzez nadanie jej brzmienia jak w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Postomino.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Daniel Pakos

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
DLA GMINY POSTOMINO
NA LATA 2015-2021**



Postomino, grudzień 2015

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Zawartość

WSTĘP	3
1. METODOLOGIA I ORGANIZACJA STRATEGII.	4
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
2.1 POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA	6
2.2 STRUKTURA I PROCESY DEMOGRAFICZNE	6
2.3 EDUKACJA	9
2.4 GOSPODARKA	11
2.5 POMOC SPOŁECZNA	12
2.6 SŁUŻBA ZDROWIA	15
3. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	16
3.1 BEZROBOCIE	16
3.2 UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU	18
3.3 PRZESTĘPCZOŚĆ.....	21
3.4 PRZEMOC W RODZINIE	21
3.5 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.....	22
3.6 NARKOMANIA	22
3.7 INNE KWESTIE SPOŁECZNE	23
3.8 POTENCJAŁ INSTYTUCJONALNY GMINY POSTOMINO W PRZECIWDZIAŁANIU PROBLEMOM SPOŁECZNYM	25
4. OBSZARY STRATEGICZNE I ZADANIA	27
4.1 WIZJA PRZYSZŁOŚCI I MISJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY POSTOMINO	27
4.2 IDENTYFIKACJA GRUP SPOŁECZNYCH ORAZ OBSZARÓW ŻYCIA SPOŁECZNEGO WYMAGAJĄCYCH WSPARCIA.....	28
4.3 GŁÓWNE CELE STRATEGICZNE, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA.	32
4.3.1 POMOC NA RZECZ RODZIN I ŚRODOWISK DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM BEZROBOCIA.....	32
4.3.2 POMOC NA RZECZ RODZIN I ŚRODOWISK DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM UBÓSTWA.....	35
4.3.3 POMOC NA RZECZ RODZIN Z PROBLEMAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI.....	38
4.3.4 SKUTECZNE ZAPOBIEGANIE I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZEMOCY W RODZINIE	40
4.3.5 WSPIERANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY	43
4.3.6 DZIAŁANIA NA RZECZ WŁĄCZENIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	45
4.3.7 POBUDZENIE AKTYWNOŚCI I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ	47
5. PLANOWANY BUDŻET	51
6. SYSTEM WDRAŻANIA	52
7. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	54
7.1 SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PLANU	54
7.2 ZARZĄDZANIE RYZYKIEM.....	62
7.3 SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZYSEKTOROWEJ	65
7.4 UPOWSZECHNIANIE DOKUMENTU I PROMOCJA JEGO EFEKTÓW	67
SPIS TABEL I RYSUNKÓW	68

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Wstęp

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2014-2021”, została przyjęta Uchwałą XLIV/445/14 Rady Gminy Postomino z dnia 24 września 2014 roku.

Przeprowadzony monitoring i ewaluacja Strategii za rok 2014 wskazały na konieczność wprowadzenia zmian. Propozycje zmian zostały wypracowane przy udziale Zespołu Zadaniowego ds. wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Zmiany te dotyczą:

1. uaktualnienia informacji o zgodności Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino z dokumentami strategicznymi europejskimi, krajowymi i regionalnymi w perspektywie nowego okresu programowania na lata 2014 – 2020;
2. modyfikacji celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino;
3. aktualizacji i modyfikacji szczegółowych programów działań;
4. modyfikacji wskaźników Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino;
5. uaktualnienia terminów realizacji celów w harmonogramie;
6. modyfikacji systemu wdrażania i monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino.

Niniejszy dokument bezpośrednio odnosi się do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2014-2020, aby więc ułatwić porównanie obydwu dokumentów i wychwycenie wprowadzonych zmian tam, gdzie było to możliwe, zachowano strukturę pierwotnego dokumentu.

1. Metodologia i organizacja strategii.

Polityka wewnętrzna każdego państwa to zbiór określonych polityk szczegółowych, z których oprócz polityki gospodarczej najistotniejszą wydaje się być polityka społeczna. Polityka społeczna to działalność państwa, samorządów i organizacji pozarządowych, której celem jest poprawa położenia materialnego ludności, asekuracja przed ryzykami życiowymi oraz wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych.

Realizowanie zadań z zakresu polityki społecznej należy do najważniejszych, jakimi zajmują się jednostki samorządu terytorialnego a w szczególności gminy. W myśl ustawy o pomocy społecznej gmina ma nie tylko obowiązek realizowania zadań z tego zakresu, ale swoje działania powinna opierać na długotrwałej strategii. Zbiór głównych wytycznych i zadań do zrealizowania z zakresu polityki społecznej zawiera właśnie Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino. Ustawodawca nakładając na gminy obowiązek tworzenia tego typu dokumentu, oparł się na założeniu, iż gmina realizując zadania z zakresu polityki społecznej, powinna kierować się długookresową strategią nieuzależnioną od politycznych procesów administrowania samorządem.

Potrzeba istnienia dokumentu nazywanego Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino nie wynika oczywiście jedynie z dostosowania się do wymogów i przepisów prawnych. Innym ważnym czynnikiem jest fakt integracji z Unią Europejską, gdzie działalność planistyczna tego typu ma podstawowe znaczenie w procesie decyzyjnym.

Dzięki określeniu podstawowych priorytetów, celów i zadań w dziedzinie polityki społecznej, gmina zyskuje skonkretyzowaną wizję z zakresu rozwiązywania istniejących problemów oraz działań profilaktycznych, jakie powinno się podjąć w celu przeciwdziałania powstawaniu nowych problemów.

Praca nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino polega na analizie danych dotyczących gminy i jej mieszkańców. Danych statystycznych, dokumentów funkcjonujących w ramach gminy instytucji społecznych i przede wszystkim danych Urzędu Gminy dotyczących problemów społecznych mieszkańców. Studiowanie danych i dokumentów dostarcza wiedzy o faktach i wydarzeniach na terenie gminy. Pozwala również na poznanie skali interesujących nas zjawisk.

Drugą, równie ważną częścią pracy nad Strategią są konsultacje z mieszkańcami. Informacje o potrzebach mieszkańców i ich problemach można również czerpać od ich przedstawicieli, jakimi są radni, oraz od pracowników instytucji zajmujących się pomocą społeczną. Oni, bowiem z racji wykonywanych zadań, często najlepiej zorientowani są w potrzebach mieszkańców i skali tych potrzeb.

Strategia składa się z trzech podstawowych części. W ramach pierwszej części dokonaliśmy ogólnej charakterystyki Gminy Postomino (powierzchnia i położenie gminy, struktura i procesy demograficzne, edukacja na terenie gminy, lokalny rynek pracy, funkcjonowanie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej, służba zdrowia). W części drugiej skupiliśmy się na analizie problemów społecznych występujących na terenie gminy (bezrobocie, uzależnienia z silnym zaakcentowaniem alkoholizmu, przemoc w rodzinie,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

przestępczość, niepełnosprawność, stan zdrowia i dostępu do służby zdrowia mieszkańców gminy, problemy mieszkaniowe, problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin). W trzeciej części wyznaczone zostały cele strategiczne oraz zadania dla gminy w związku z przeciwdziałaniem problemom społecznym.

W przygotowanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wybraliśmy siedem obszarów problemowych, które uznaliśmy za najistotniejsze. Są nimi:

- bezrobocie i rynek pracy,
- wsparcie dla rodzin,
- ubóstwo i wiążące się z nim pojęcie wykluczenia społecznego,
- przeciwdziałanie uzależnieniom oraz wiążącej się z tym przemocy w rodzinie,
- kwestie edukacji,
- oparcie dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- aktywizacja środowiska lokalnego.

Należy wyraźnie zaznaczyć, że przygotowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021 jest zgodna z wymogami Ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej, a w szczególności z ustępem 1 punktu 1 w artykule 17. Strategia jest również zgodna i powiązana z następującymi dokumentami strategicznymi:

- Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie polityki społecznej do roku 2015
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Postomino na lata 2007 -2015

Strategia jest wieloletnim dokumentem programowym, który wyznacza kierunki i ramy dla planowanych zmian. Dokument ten ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców gminy. W trakcie realizacji będzie ona poddawana kontroli, czy przyjęte cele i zadania są nadal aktualne oraz czy nie zmieniły swojej hierarchii. W miarę zmieniającej się sytuacji społecznej Strategia może być uzupełniana o nowe działania i cele.

2. Charakterystyka gminy

2.1 Położenie i powierzchnia

Gmina Postomino położona jest w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Wschodnia granica gminy jest równocześnie granicą między województwami zachodniopomorskim i pomorskim. Obszar gminy o powierzchni 22 724 ha należy do powiatu sławieńskiego. Od północy gmina graniczy z Morzem Bałtyckim, którego linia brzegowa ma około 15 kilometrów długości. Bezpośrednie sąsiedztwo morza wpływa na duży potencjał turystyczny gminy. W miejscowości Jarosławiec, położonej bezpośrednio nad morzem, znajduje się zaliczone do I klasy czystości wód kąpielisko. Ponadto miejscowościami wypoczynkowymi na terenie gminy są: Jezierzany, Łącko i Rusinowo.

Na system osadniczy składa się 35 miejscowości, które tworzą 28 sołectw. Rolę ośrodka gminnego pełni miejscowość Postomino, które jest drugą, co do wielkości po Pieńkowie, miejscowością gminy.

Teren gminy charakteryzuje się niskim stopniem uprzemysłowienia. Gmina zorientowana jest głównie na rolnictwo i rybołówstwo. Obok tych dwóch dziedzin rozwija się turystyka.

Powierzchnia lasów stanowi 21,5 % i jest mniejsza od średniej krajowej, która wynosi 28,2 % oraz średniej dla województwa zachodniopomorskiego - 35,2 %. Użytki rolne stanowią 61,5 %, grunty zabudowane 2,0 %, wody powierzchniowe 5,2 %. Obszary krajobrazu chronionego stanowią 12 % powierzchni.

2.2 Struktura i procesy demograficzne

Stan ludności według wieku i płci charakteryzuje poniższa tabela:

Tabela 1 Liczba ludności według wieku i płci w 2013 r.

Grupy wiekowe	Ogółem
0 - 13	1032
13-15	256
16-17	208
18	113
Mężczyźni 19 - 65	2371
Kobiety 19 - 60	2056
Mężczyźni 65+	243
Kobiety 60+	676
Razem	7015

Źródło: Dane Urzędu Gminy Postomino oraz GUS

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Według przytoczonych powyżej danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców Gminy Postomino w 2013 roku wynosiła 7 055 osób. Poza Gminą Malechowo Gmina Postomino jest najmniejszą pod względem liczby mieszkańców gminą w powiecie sławieńskim.

Tabela 2 Liczba ludności w procentach według ekonomicznych grup wieku

Jednostka administracyjna	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Gmina Postomino	24%	63%	13%
Województwo Zachodniopomorskie	18%	67 %	17 %
Polska	18%	64%	18%

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Według podanych wyżej danych Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Postomino da się zauważyć stosunkowo wysoki odsetek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Chodzi tutaj zarówno o dzieci jak i młodzież szkolną. Mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym jest średnio więcej niż w skali całego kraju. Odsetek ten jest również większy niż średnia dla województwa zachodniopomorskiego, brak jest danych dotyczących powiatu sławieńskiego. Inaczej przedstawia się sytuacja z liczbą ludności w wieku produkcyjnym. W tej grupie w Gminie Postomino udział ludności na tle województwa jest nieco niższy. Jest również niższy w porównaniu do średniej krajowej. Również niższy w stosunku do średnich z regionu jak i z całego kraju jest udział ludności w wieku poprodukcyjnym.

Stosunkowo duży odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym może z kolei w niedługim czasie mocniej oddziaływać na lokalny rynek pracy. Młodzież kończąca szkołę średnią i nie podejmująca dalszej edukacji na poziomie studiów wyższych będzie w większym stopniu niż w innych częściach regionu obciążać rynek pracy.

Tabela 3 Urodzenia, zgony i przyrost naturalny dla gm. Postomino w latach 2010/13

Lata	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Liczba ludności
2010	88	55	33	7133
2011	88	51	37	7149
2012	94	68	26	7134
2013	86	66	20	7115

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Na terenie gminy w latach 2010 - 2013 odnotowywano corocznie podobną ilość urodzeń. Średnia liczba urodzeń w latach 2010 - 2013 wynosiła na terenie Gminy Postomino 89

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

urodzonych dzieci rocznie. Można więc przyjąć, iż na terenie gminy w ostatnich latach liczba nowo urodzonych dzieci utrzymuje się na mniej więcej stałym poziomie.

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego z czterech ostatnich publikowanych przez GUS lat, na terenie Gminy Postomino w latach 2010-2013 następuje wzrost liczby zgonów. W 2010 roku wynosiła ona 55 a w 2013 r. 66. Średnia zgonów przypadająca dla czterech ostatnich lat wynosi 60. Wzrost liczby zgonów można tłumaczyć osiągnięciem wieku zgodnego z tablicami trwania życia dla społeczeństwa polskiego.

Mimo zwiększenia liczby zgonów, to przy utrzymującej się na podobnym poziomie liczbie nowych urodzeń występuje w gminie dodatni przyrost naturalny, chociaż następuje tendencja spadkowa. W analizowanym okresie nie odnotowano na terenie Gminy Postomino ani jednego roku, w którym przyrost naturalny byłby ujemny.

Tabela 4 Liczba nowo zawieranych małżeństw w gm. Postomino w latach 2010/13

Lata	Liczba małżeństw
2010	40
2011	46
2012	32
2013	24

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Liczba nowo zawieranych małżeństw na terenie gminy w latach 2010 – 2013 zaczęła gwałtownie spadać, z poziomu 46 w 2011 do 24 w ostatnim roku badanego okresu. Średnia dla całego analizowanego okresu wynosi 35–36 nowych małżeństw rocznie.

Tabela 5 Saldo migracyjne ludności na terenie gm. Postomino w latach 2010/13

Lata	Odływ ludności	Napływ ludności	Saldo migracji
2010	77	60	- 17
2011	88	48	- 40
2012	90	46	- 44
2013	104	43	- 61

Źródło: Dane Urzędu Gminy Postomino.

Na terenie gminy obserwowalne jest występowanie ujemnego salda migracji. Dodatkowo owe saldo drastycznie zwiększyło się, po roku 2011. Wpływ na taki stan rzeczy ma przede wszystkim zmniejszenie się liczby ludności napływającej do gminy. Z gminy migrują przede wszystkim osoby z wyższym wykształceniem.

Według prognozy demograficznej na lata 2006 - 2013 zamieszczonej w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Postomino z lipca 2004 roku, liczba mieszkańców gminy w badanym okresie powinna się zwiększać. Jak widać ze zgromadzonych (Tab. 6) danych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

przewidywania minęły się z rzeczywistością.

Tabela 6 Tendencje demograficzne na terenie gm. Postomino w latach 2010/13

Lata	Stan ludności	Urodzenia	Przyrost naturalny	Saldo migracji
2010	7133	83	33	- 17
2011	7149	85	37	- 40
2012	7134	87	26	- 44
2013	7015	88	20	- 61

Źródło: Dane Urzędu Gminy Postomino.

2.3 Edukacja

2.3.1 Szkolnictwo na terenie gminy

Na terenie Gminy Postomino funkcjonują 4 szkoły podstawowe oraz 3 gimnazja, dla których organem prowadzącym jest Wójt Gminy Postomino. Szkoły skupione są w trzech zespołach (szkoła podstawowa i gimnazjum) znajdujących się w Postominie, Pieszczu i Jarosławcu, oraz jednej samodzielnej Szkole Podstawowej w Staniewicach. Do obwodów Zespołów Szkół należą:

- Zespół Szkół w Postominie, miejscowości: Chudaczewo, Dzierżęcín, Górsko, Karsino, Kłóśnik, Korlino, Królewó, Królewice, Królewko, Marszewo, Masłowice, Pieńkówo, Pieńkówko, Postomino, Ronino, Tyń, Wykroty, Złakowo.
- Zespół Szkół w Jarosławcu, miejscowości: Jarosławiec, Jezierzany, Łącko, Rusinowo, Bylica, Naćmierz, Wszędzień, Kanin, Wicko Morskie.
- Zespół Szkół w Pieszczu, miejscowości: Pieszcz, Pałowo, Pałówko, Nosalin, Staniewice, Wilkowice, Mazów, Chudaczewko.

Natomiast do obwodu szkoły podstawowej należą następujące miejscowości:

- Szkoła Podstawowa w Staniewicach, miejscowości: Staniewice, Tyń, Nosalin, Mazów, Chudaczewko.

Ponadto na terenie Gminy znajduje się Zespół Szkół Społecznych w Korlinie, dla którego organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Korlino, Łącko, Łęzek, Królewó „Razem” w Korlinie. Zespół Szkół Społecznych w Korlinie jest bezobwodowy.

Największym problemem szkół na terenie gminy jest niezadowalający stan techniczny szkolnych budynków. Szkoły jednocześnie są stosunkowo dobrze wyposażone w sprzęt komputerowy służący do zajęć z informatyki. Równie dobrze rozwinięty jest też system zajęć ponadprogramowych i pozalekcyjnych.

W każdej ze szkół funkcjonują stołówki dla uczniów. Wszystkie posiłki wydawane w stołówkach, finansowane są z budżetu gminy i budżetu Wojewody.

Na terenie gminy nie funkcjonuje żadna szkoła ponadgimnazjalna. Dzieci mieszkające w Gminie Postomino najczęściej kontynuują naukę w miejscowości Sławno (20 km od Postomina), gdzie znajdują się: szkoła zawodowa, technikum rolnicze oraz liceum ogólnokształcące. Innymi miejscowościami, w których uczy się młodzież z terenu gminy, są:

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

- Słupsk (25 km od Postomina) – szkoły zawodowe, licea ogólnokształcące,
- Darłowo (25 km od Postomina) – Zespół Szkół Morskich (liceum, technikum),
- Koszalin (70 km od Postomina),
- Ustka (20 km od Postomina).

Trudno o dane dotyczące najczęściej wybieranych przez młodzież szkół na poziomie ponadgimnazjalnym. Jednak z obserwacji wynika, iż najwięcej dzieci uczęszcza do szkół w Sławnie. Spowodowane jest to najdogodniejszym dojazdem oraz różnorodnością szkół. Stosunkowo często są również wybierane szkoły w Słupsku, zwłaszcza przez młodzież z południowo-zachodniej części gminy. Ograniczenie liczby połączeń PKS z większymi ośrodkami znacząco utrudnia przemieszczanie się młodzieży do oddalonych od Postomino placówek edukacyjnych.

Tabela 7 Liczba dzieci w latach 2011/14 w gm. Postomino wg. szkół

	rodzaj	Rok szkolny 2011/2012	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014
Zespół Szkół Społecznych w Korlinie	przedszkole	9	14	18
	oddział przedszkolny	24	22	17
	szkoła podstawowa	60	55	62
	gimnazjum	22	24	20
Szkoła Podstawowa w Staniewicach	oddział przedszkolny	24	13	10
	szkoła podstawowa	88	93	95
Zespół Szkół w Postominie	oddział przedszkolny	54	36	35
	szkoła podstawowa	191	205	199
	gimnazjum	122	120	108
Zespół Szkół w Jarosławcu	oddział przedszkolny	37	36	29
	szkoła podstawowa	104	115	117
	gimnazjum	68	47	50
Zespół Szkół w Pieszczu	oddział przedszkolny	11	18	13
	szkoła podstawowa	67	65	71
	gimnazjum	66	71	60
razem:	oddział przedszkolny	150	125	104
	szkoła podstawowa	510	533	544
	gimnazjum	269	262	238
	ogólna liczba uczniów	929	920	886

Źródło: Dane Urzędu Gminy Postomino.

W ciągu ostatnich trzech lat liczba uczniów w szkołach Gminy Postomino zmniejszyła się o 53 dzieci. Spadek liczby dzieci nastąpił we wszystkich grupach szkolnych (przedszkole, gimnazjum) poza szkołą podstawową gdzie odnotowano niewielki wzrost liczby dzieci. W oparciu o powyższe dane obserwowalne przechodzenie kolejnego niżu demograficznego. W oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego można domniemywać, iż stan ten będzie jeszcze utrzymywał się przez kilka następnych lat. Z czasem jednak spadek liczby dzieci w szkołach będzie mniej drastyczny gdyż od kilku lat ustabilizowała się liczba nowych urodzeń na terenie gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Tabela 8 Liczba dzieci w roku szkolnym 2013/14 wg oddziałów

Klasy	Liczba dzieci	
Szkoła podstawowa	I	103
	II	106
	III	83
	IV	75
	V	92
	VI	85
Gimnazjum	I	79
	II	81
	III	89
Razem	793	

Źródło: Dane Urzędu Gminy Postomino.

Jak widać najliczniejszą grupą dzieci uczących się stanowią uczniowie szkół podstawowych. W ciągu najbliższych trzech lat zaczną oni kształcić się w szkołach gimnazjum, a na ich miejsce przyjdzie nieco mniej liczna grupa dzieci uczących się dzisiaj w przedszkolach. Z kolei na ich miejsce przyjdą dzieci urodzone po roku 2011, których liczba jest również mniejsza od liczby dzieci obecnie uczących się w szkołach podstawowych. Liczba dzieci w I klasie podstawówki w roku szkolnym 2011/2012 wyniosła 83 dzieci, rok później już 106 a w roku bieżącym – 103. Spowodowane jest to objęciem obowiązkiem szkolnym 6-latków. W 2015 roku nastąpi zmiana oddziałów przedszkolnych na przedszkola i obowiązek przedszkolny dla czterolatków, a w 2017 dla 3 latków.

Może wiązać się to ze zwiększeniem obciążeń finansowych związanych z edukacją na terenie gminy. Dane z Urzędu Gminy Postomino pokazują jednak iż wcale tak być nie musi. Jak widać w tabeli 11. mimo tego, że w ostatnich latach na terenie gminy nastąpił spadek liczby uczniów w szkołach, wydatki na szkolnictwo w budżecie gminy nie zmalały, a wręcz wzrosły o 24% w latach 2010-2012, by nieznacznie spaść w roku 2013. Obecnie gmina prowadzi program stypendialny dla dzieci uzdolnionych na który przeznaczona 40 000 zł. Wydatki na szkolnictwo pochłaniają znaczącą część budżetu, w niektórych latach sięgając niemal 40%.

Tabela 9 Wydatki na edukację w budżecie gm. Postomino w latach 2010/13

Rok	Wydatki całkowite gminy	Wydatki na szkolnictwo	
		Kwota	% udział w budżecie
2010	30 790 100,50	8 394 114,86	27%
2011	22 084 392,73	8 469 441,42	38%
2012	28 157 972,84	11 034 330,87	39%
2013	37 594 708,55	10 429 751,00	28%

Źródło: Dane Urzędu Gminy Postomino.

2.4 Gospodarka

Według ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Urząd Gminy Postomino, na terenie gminy zarejestrowanych jest w Centralnej Ewidencji Działalności

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Gospodarcej dla głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej tj. Gminy Postomino figuruje 521 przedsiębiorców, jako osoby fizyczne. W Krajowym Rejestrze Sądowym figuruje 22 przedsiębiorców, jako osoby prawne.

Tabela 10 Rodzaj działalności gospodarczej w liczbach wg PKD w gm. Postomino (31.12.2013)

Rodzaj działalności	l. podmiotów
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	36
Górnictwo i wydobywanie	1
Przetwórstwo przemysłowe	30
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	2
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1
Budownictwo	51
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	89
Transport i gospodarka magazynowa	11
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami Gastronomicznymi	234
Informacja i komunikacja	1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8
Działalność związana z obsługą nieruchomości	2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	11
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	4
Edukacja	11
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3
Pozostała działalność usługowa	6
Suma:	521

Źródło: Centralna Ewidencja Działalności Gospodarczej

W Gminie przeważa działalność związana z turystyką, to jest ośrodki rekreacyjne, hotele i pensjonaty oraz punkty zbiorowego żywienia i sklepy, 89 podmiotów prowadzi działalność związaną z handlem oraz naprawą pojazdów mechanicznych. Istotną rolę odgrywa również działalność gospodarcza związana z rolnictwem i przetwórstwem przemysłowym. Gmina Postomino powołała Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne, które daje pracę około 50 osobom.

Struktura przedsiębiorstw na terenie gminy jest niekorzystna dla osób z wyższym wykształceniem. Zdecydowana większość działających firm nie stwarza możliwości zatrudnienia osób po studiach.

2.5 Pomoc społeczna

Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Postominie, do którego zadań należy przede wszystkim: udzielanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne, udzielanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, praca socjalna oraz pomoc finansowa związana ze sprawieniem pogrzebu.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Postominie zatrudnionych jest

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

7 pracowników. Kierownik, główna księgowa, pięciu pracowników socjalnych oraz dwie opiekunki. W ostatnich czterech latach średnia liczba mieszkańców gminy korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynosiła 702 osoby w skali roku.

Tabela 11 Liczba mieszkańców gm. Postomino a liczba korzystających z pomocy GOPS w latach 2010/13

Rok	Liczba mieszkańców Gminy	Liczba osób korzystających z pomocy GOPS	Udział procentowy
2010	7133	890	12%
2011	7149	880	12%
2012	7134	568	8%
2013	7115	472	7%

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Postominie.

Jak widać na załączonej tabeli liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Postominie w 2013 roku znacznie się zmniejszyła w porównaniu do lat poprzednich, pomimo zmiany kryterium dochodowego, które potencjalnie uwzględnia szersze grupy beneficjentów.

Tabela 12 Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w latach 2010/13

Rok	Zadania własne	Zadania zlecone	Udział % w budżecie gminy
2010	675 738,00 (w tym 78 729 odpłatność Gminy za pobyt w DPS)	15 497,00	2%
2011	613 744,00 (w tym 96 675 odpłatność Gminy za pobyt w DPS)	15 292,00	3%
2012	549 231,00 (w tym 113 877 odpłatność Gminy za pobyt w DPS)	15 316,00	2%
2013	585 445,00 (w tym 87 898,00 odpłatność Gminy za pobyt w DPS)	18 081,00	2%

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Postominie.

W od 2010 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie dysponuje coraz mniejszymi funduszami. W ciągu ostatnich 4 lat wydatki na pomoc społeczną spadły o 13%, mimo wzrostu dochodów budżetu gminy. Na taki stan rzeczy mogły wpłynąć malejące potrzeby związane ze zmniejszaniem się liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ostatnich latach.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Tabela 13 Powody przyznania pomocy z GOPS w latach 2010/13

Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin korzystająca z pomocy			
	2010	2011	2012	2013
Ubóstwo	108	138	67	63
Sieroctwo	9	9	0	0
Bezdomność	10	7	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	43	46
w tym: wielodzietność	0	0	37	44
Bezrobocie	89	201	125	132
Niepełnosprawność	102	95	86	80
Długotrwała lub ciężka choroba	61	103	84	74
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	50	60	42	85
w tym: rodziny niepełne	5	4	26	30
rodziny wielodzietne	10	7	22	19
Przemoc w rodzinie	12	5	5	2
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
Alkoholizm	30	22	8	17
Narkomania	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1	0	2
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	2	1	7	1
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Postominie.

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż najczęstszą przyczyną udzielania pomocy mieszkańcom Gminy Postomino przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest bezrobocie. To właśnie osoby i rodziny, których do ubóstwa doprowadziło bezrobocie, w głównej mierze są objęte pomocą społeczną. Duży odsetek osób korzystających z pomocy stanowią również osoby nie radzące sobie w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Najczęściej problem ten dotyczy członków rodzin wielodzietnych i alkoholowych, którzy często pozostają bez pracy. Problem ten dotyczy podobnej liczby rodzin niepełnych, aczkolwiek w tym przypadku liczba osób bezpośrednio korzystających z pomocy jest znacznie mniejsza. Jednak ponad 50 % rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych to rodziny nie dotknięte ani problemem wielodzietności, ani też problemem braku jednego z rodziców. To przede wszystkim rodziny osób bezradnych życiowo, pozostających od dłuższego czasu bez pracy czy też dotkniętych różnego rodzaju patologiami.

Kolejnymi, co do wielkości problemami będącymi przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest niepełnosprawność i długotrwała choroba. Następnie należy wymienić alkoholizm i problemy związane z ochroną macierzyństwa. Istnieje też nieznaczna liczba

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

osób korzystających z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego i bezdomności. Na terenie Gminy Postomino nie występują przypadki korzystania z pomocy społecznej z powodu narkomanii.

2.6 Służba zdrowia

Na terenie gminy Postomino funkcjonują dwa niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ARS MEDICA w Postominie oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Pomorskie Centrum Rehabilitacji „Panorama” w Jarosławcu, które zapewniają podstawową opiekę zdrowotną oraz rehabilitacyjną. Gmina Postomino znajduje się na terenie rejonu operacyjnego Szpitala Powiatowego w Sławnie.

W gminie prowadzona jest też jedna prywatna praktyka stomatologiczna. Najbliższe Pogotowie Ratunkowe ma swoją siedzibę w Sławnie. Na terenie gminy funkcjonują dwie apteki: „Agawa” w Postominie oraz „Pharmacum” w Jarosławcu.

3. Analiza problemów społecznych

3.1 Bezrobocie

Wśród wszystkich problemów społecznych występujących w obecnej polskiej rzeczywistości, bezrobocie wydaje się być najpoważniejszym. Nie inaczej jest na terenie Gminy Postomino. Bezrobocie dotyka największej liczby mieszkańców gminy korzystających z pomocy społecznej. Bezrobocie nie tylko przysparza aktualnych problemów osobom pozbawionym możliwości pracy, ale jest również siłą sprawczą wielu innych problemów społecznych, które są konsekwencją pozostawania przez dłuższy czas bez pracy. Bezrobociu przede wszystkim towarzyszy następujące i pogłębiające się z czasem zubożenie, mające decydujący wpływ na możliwość zaspokojenia ważnych i uzasadnionych potrzeb osób i rodzin w różnych sferach. W sytuacji braku środków finansowych w rodzinach dotkniętych bezrobociem pojawiają się nie tylko kryzysy natury ekonomicznej, ale również innego rodzaju patologiczne zjawiska, takie jak alkoholizm, bezradność w pełnieniu opiekuńczo-wychowawczej roli w rodzinie, co często prowadzi do zjawiska nazywanego dziedziczeniem biedy, a czasami nawet samobójstwa.

Upadek przedsiębiorstw, spółdzielni produkcyjnych oraz słaby rozwój działalności usługowej powoduje, że wskaźnik bezrobocia w Gminie Postomino jest bardzo wysoki. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na duże bezrobocie w gminie był upadek rolnictwa uspołecznionego. Na obecną sytuację z dużym wskaźnikiem bezrobocia wpływa również postawa samych bezrobotnych w gminie, charakteryzująca się niewielką aktywnością społeczną (niski poziom wykształcenia, brak kwalifikacji zawodowych, brak chęci podnoszenia ich). Szansą na poprawę wydaje się rozwój turystyki i działalności z nią związanych. Wymaga to przekwalifikowania bezrobotnych, zorganizowania cyklu kursów i szkoleń przygotowujących do ponownego odnalezienia się na rynku pracy. Takie kursy realizowane są z POKL przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie.

Tabela 14 Bezrobocie w gm. Postomino a bezrobocie w regionie i kraju w 2013 r.

	W liczbach bezwzględnych	W procentach
Bezrobocie na terenie Gminy Postomino	965	20%
Bezrobocie na terenie Powiatu Sławno	4747	25,4
Bezrobocie na terenie województwa zachodniopomorskiego	111100	18 %
Bezrobocie w Polsce	2157900	13,4%

Źródło: Dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie.

Bezrobocie w Gminie Postomino jest niższe od średniej stopy bezrobocia w całym Powiecie Sławińskim. Sytuacja na rynku pracy dużo gorzej wygląda na tle całego województwa zachodniopomorskiego, gdzie poziom bezrobocia w grudniu 2013 roku wynosił 18%. Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim było dużo wyższe niż

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

bezrobocie w skali kraju, które wynosiło 13,4%.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie na koniec 2013 roku w Gminie Postomino zarejestrowano 965 bezrobotnych. Z grupy tej jedynie 260 posiadało prawo do zasiłku.

Tabela 15 Bezrobotni w gm. Postomino wg wieku (31.12.2013)

Grupy wiekowe	l. bezrobotnych
15 - 17	b/d
18 - 24	101
25 - 34	133
35 - 44	97
45 - 54	100
55 - 59	67
60 - 64	21
Razem	519

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie.

Poziom bezrobocie na terenie gminy jest największy wśród osób w wieku 25-35 lat, a najniższy wśród osób w wieku przedemerytalnym, związane jest to z ich małym udziałem na rynku pracy.

Tabela 16 Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w roku 2013

Czas pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych
Do 1 miesiąca	59
Od 1 do 3 miesięcy	123
Od 3 do 6 miesięcy	94
Od 6 do 12 miesięcy	82
Od 12 do 24 miesięcy	77
Powyżej 24 miesięcy	84

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie.

Prawie połowa bezrobotnych w Gminie Postomino pozostaje bez pracy dłużej niż pół roku, natomiast prawie, co trzeci pozostaje bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Jest to typowa oznaka występowania na terenie gminy długotrwałego bezrobocia, które dotyka co drugiego bezrobotnego. Są to zazwyczaj osoby z małymi szansami na znalezienie zatrudnienia na obecnym rynku pracy, bez odpowiedniego wykształcenia oraz bez kwalifikacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Tabela 17 Bezrobotni wg wykształcenia (31.12.2013)

Wykształcenie	I. bezrobotnych
wyższe	28
policealne i średnie zawodowe	81
średnie ogólnokształcące	38
zasadnicze zawodowe	148
gimnazjalne i poniżej	224

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie.

Sytuacja bezrobotnych według wykształcenia w Gminie Postomino potwierdza ogólnopolskie tendencje. W najgorszej sytuacji są najslabiej wykształceni. Największe problemy ze znalezieniem pracy mają osoby z wykształceniem podstawowym oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W nieco lepszej sytuacji są osoby z wykształceniem średnim oraz z wykształceniem policealnym, aczkolwiek i w tej grupie odsetek bezrobotnych jest bardzo wysoki. Zdecydowanie najlepiej sytuacja przedstawia się wśród osób z wykształceniem wyższym. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie (stan na 31 grudnia 2013 roku) zarejestrowanych, jako bezrobotni na terenie Gminy Postomino było 28 osób z wykształceniem wyższym, jeszcze 10 lat temu było ich o ponad połowę mniej. Podwojenie liczby osób z wyższym wykształceniem pozostających bez pracy jest szczególnie niepokojące, ale potwierdza diagnozę, że na terenie gminy nie ma miejsc pracy dla osób z takimi kwalifikacjami.

Reasumując, o charakterze bezrobocia na terenie Gminy Postomino decyduje w dużym stopniu przeszłość terenów gminnych związanych z istnieniem PGR-ów. Upadek rolnictwa uspołecznionego wiązał się nie tylko z likwidacją miejsc pracy, ale również z powstaniem specyficznej grupy społecznej jaką jest ludność wiejska nie posiadająca ziemi. Ludność ta nie posiada często innych kwalifikacji i doświadczenia zawodowego poza pracą w rolnictwie. Towarzyszy temu mała aktywność bezrobotnych w zdobywaniu nowych kwalifikacji zawodowych. Wszystko to razem prowadzi do występowania długotrwałego bezrobocia i niskiej zdolności powrotu bezrobotnych do zatrudnienia. W konsekwencji może to prowadzić do stopniowego wykluczenia społecznego bezrobotnych oraz do zjawiska dziedziczenia biedy przez dzieci bezrobotnych, co zaczyna być widoczne w grupie wiekowej 25-35, gdzie poziom bezrobocia jest najwyższy.

3.2 Uzależnienie od alkoholu

Problem alkoholizmu w sposób szczególny dotyka mieszkańców Gminy Postomino. Wysoka stopa bezrobocia, trudna sytuacja materialna wielu rodzin, brak perspektyw na szybką poprawę bytu nie przyczyniają się do rozwiązywania tego problemu. Według statystyk Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej liczba osób korzystających z pomocy ze względu na problem alkoholowy jest bardzo różna z roku na rok. W roku 2010 było ich 30,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

w kolejnych latach 22, 8 i 17. Trudno zdiagnozować inną przyczynę tego stanu rzeczy niż wypadanie z systemu pomocy z przyczyn zależnych od beneficjentów.

Na terenie gminy działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jej zadań poza działaniami interwencyjnymi należy przede wszystkim działalność profilaktyczna, której celem jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych. Komisja uprawniona jest również do podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

W 2012 r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła 11 posiedzeń, których tematami były:

- a) rozmowy motywujące do leczenia osoby nadużywającej alkoholu,
- b) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- c) rozpatrywanie i opiniowanie wniosków o dotacje finansową na realizację Gminnego Programu Profilaktyki,
- d) uczestnictwo w realizacji Gminnego Programu Profilaktyki.

Działania wobec beneficjentów prowadzone są nieodpłatnie. Do celów szczegółowych programu działania Komisji zaliczono:

- Zapewnienie większej świadomości oraz podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności do informacji o szkodliwości alkoholu, narkotyków i innych używek.
- Zapewnienie dzieciom z rodzin patologicznych realizacji celów krótkoterminowych i długoterminowych prowadzących do rozwiązywania problemów psychologicznych.
- Zapobieganie spożyciu alkoholu przez młodzież.

Powyższe założenia zrealizowano poprzez:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych.
- Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno-Terapeutycznego z siedzibą w Centrum Aktywności Społecznej Postomino 85a, w którym dyżurują specjaliści: psycholog, konsultant dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz lekarz psychiatra.

W 2012 r. udzielono 159 porad osobom z problemem alkoholowym, 35 porad rodzinom oraz 8 porad ofiarom przemocy. Ogólny koszt utrzymania Punktu w 2012r. to 16 250,00zł. Ponadto zakupione zostały materiały edukacyjno-profilaktyczne, które w szczególności zostały przekazane do Punktów Konsultacyjnych, członków Komisji, placówek szkolnych i świetlic środowiskowych za kwotę 19 272,58 zł.

- Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii, pomocy społecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
- Funkcjonowanie Punktu konsultacyjno-informatycznego ds. Przemocy w Rodzinie, który ma siedzibę w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Postominie i jest prowadzony przez kierownika GOPSu w Postominie. W ramach działania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie powołany został zespół Interdyscyplinarny. Na potrzeby działań edukacyjnych dotyczących przemocy zostały zakupione materiały na kwotę 811,62zł.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

- Zorganizowano szkolenia dla osób włączonych w system przeciwdziałania przemocy w rodzinie, którego koszt wyniósł 1327,74zł.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- Dofinansowywanie szkolnych programów profilaktycznych w kwocie 54 763,00 zł
- Funkcjonowanie świetlic środowiskowych z programem opiekuńczo-wychowawczym. Na terenie Gminy w 2012r. działało 5 świetlic Środowiskowych w miejscowościach: Postomino, Królewo, Korlino, Pieszcz, Staniewice. Uczęszczało do nich średnio 150 dzieci, zatrudnionych jest 9 wychowawców, którzy prowadzą zajęcia 2 razy w tygodniu po 2 godziny. Koszt utrzymania wyniósł łącznie 86 557,84zł.
- Organizowanie lokalnych imprez profilaktyczno- rekreacyjno- sportowych na kwotę 18 357,00zł.
- Realizowanie zadań Ogólnopolskich Kampanii Profilaktycznych na kwotę 6 150,00zł.

Tabela 18 Wydatki w odniesieniu do przyjętych zadań w 2012 r.

Lp.	Nazwa zadania	Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania
1.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych	35 522,58
2.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	2 139,36
3.	Organizacja i prowadzenie zajęć profilaktycznych...	165 827,84
4.	Inne działania związane z realizacją Programu....	19 606,72
	Razem:	223 096,50
	W tym: Narkomania	10 000,00

Źródło: OPS Postomino.

Rozpatrując problem alkoholizmu wśród mieszkańców gminy należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci i młodzież. Tak jak pokazują różnego rodzaju statystyki, zdecydowana większość alkoholików dosyć wcześnie zaczynała pić alkohol. W związku z mniejszą tolerancją na alkohol młody człowiek szybciej się uzależnia. Należy więc zadbać o to by wśród młodzieży prowadzić działalność wychowawczo-profilaktyczną przestrzegającą przed wczesnym sięganiem po alkohol. W 2012 roku w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Gmina Postomino przeprowadziła różnego rodzaju działania z zakresu edukacji publicznej. Działania te, skierowane głównie do młodzieży przybrały formy zajęć socjoterapeutycznych, festynów i imprez profilaktycznych, przeprowadzanych głównie w szkołach, a także dożywianie dzieci z rodzin dotkniętych alkoholizmem.

Dużym problemem na terenie gminy są pijani kierowcy. Z danych policyjnych wynika, że aż 25 razy zatrzymano pijanych prowadzących samochody oraz 30 razy pijanych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

prowadzących inne pojazdy niemechanicznie, są to głównie pijani rowerzyści, którzy stanowią zagrożenie przede wszystkim dla siebie. Współpraca z organami ścigania powinna być priorytetem w tym zakresie.

3.3 Przestępczość

Tabela 19 Liczba przestępstw oraz wykrytych sprawców na terenie gm. Postomino w 2013 r.

Rodzaj przestępstwa	Liczba przestępstw
Kradzież z włamaniem	19
Kradzież mienia	33
Kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwym	55
Uszkodzenie mienia	8
Kradzież energii lub karty bankomatowej	6
Znęcanie się	4
Groźba karalna	3
Inne przestępstwa	24
Razem	151

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Sławnie.

Jak pokazują przytoczone dane, najczęstszym rodzajem przestępstw popełnianych na terenie Gminy Postomino są kradzieże i kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwym. Do powszechniejszych przestępstw należą również: uszkodzenia mienia oraz przestępstwa rodzinne, związane przede wszystkim ze stosowaniem przemocy w rodzinie.

Wśród wykrytych sprawców największą grupę stanowią osoby, które dokonały kradzieży z włamaniem oraz osoby kierujące pojazdem pod wpływem alkoholu. Komenda Policji nie udostępniła danych socjodemograficznych dotyczących sprawców.

3.4 Przemoc w rodzinie

Jednym z poważniejszych problemów społecznych, o którym nie należy zapominać jest przemoc w rodzinie. Jest to tym bardziej poważny problem z powodu małej wykrywalności tego zjawiska. Zdecydowana większość aktów przemocy do jakich dochodzi odbywa się w sferze niedostępnej dla osób z poza rodziny. Odnotowywane przypadki stosowania przemocy w rodzinie są tylko wierzchołkiem góry lodowej. Przemoc w rodzinie jest nie tylko skrywana przez fizyczną barierę ścian domu ale również bardzo często przez opory członków rodziny do upowszechniania tej wiedzy na zewnątrz. Istniejąca bariera wstydu, strachu czy też niewiary w możliwość rozwiązania tego problemu przez wyspecjalizowane do tego placówki niezwykle utrudnia zwalczanie tej formy patologii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

społecznej.

Na terenie Gminy Postomino w roku 2013 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie udzielił pomocy w związku z dwunastoma przypadkami przemocy w rodzinie. Nie można się jednak łudzić, iż jest to liczba odzwierciedlająca całość tego problemu. Z literatury przedmiotu wynika, że w zdecydowanej większości sprawcami przemocy w rodzinie są osoby dotknięte problemem alkoholowym. Członkowie działającej w gminie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2013 roku kontaktowali się z 26 osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie. Wykorzystując posiadane instrumenty, Komisja wzywała sprawców przemocy nadużywających alkoholu na rozmowy interwencyjne. W stosunku do ofiar przemocy w rodzinie stosuje się takie działania jak:

- skierowanie dorosłych ofiar przemocy do specjalistycznych placówek terapeutycznych,
- skierowanie dzieci ofiar przemocy do świetlicy socjoterapeutycznej,

Na terenie gminy funkcjonuje również Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie.

3.5 Niepełnosprawność

Dane dotyczące osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Postomino są wysoce niekompletne. Jediną ewidencję prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie, który odnotowuje tylko osoby korzystające z tego powodu z jego pomocy. W 2013 roku z pomocy skorzystało 80 osób, w przypadku, których powodem przyznania pomocy była niepełnosprawność. Jednak trzy lata wcześniej było ich ponad 100, a 5 lat wcześniej nawet ponad 500. Zmniejszenie się liczby korzystających z pomocy nie świadczy oczywiście o zmniejszeniu się liczby niepełnosprawnych. Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Postominie nie pokazują w pełni skali problemu. Według szacunkowych danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Postominie, niepełnosprawnych na terenie gminy jest około 800. Niestety nie udało się uzyskać aktualnych danych dotyczących struktury zatrudnienia i wykształcenia osób niepełnosprawnych. Warto zacząć prowadzić własne statystyki dotyczące tego problemu, żeby móc planować ukierunkowane działania. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie w wyjątkowych sytuacjach pomaga w transporcie mieszkańcom gminy na specjalistyczne zabiegi, korzystając z posiadanego przez gminę samochodu służącego do przewozu osób niepełnosprawnych.

3.6 Narkomania

Dane gromadzone i posiadane przez Urząd Gminy oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie nie wskazują na duży zasięg występowania tego problemu na terenie Gminy Postomino. W 2013 roku spośród wszystkich osób korzystających z pomocy GOPS nie było przypadków udzielania pomocy ze względu na narkomanię.

Dane Powiatowej Komendy Policji w Sławnie nie odnotowały w 2013 roku żadnych incydentów na terenie Gminy Postomino związanych z narkomanią bądź przestępstw dokonanych przez osoby uzależnione od narkotyków.

Nie świadczy to oczywiście o tym, iż problem narkomanii na terenie gminy nie występuje bądź jest jedynie marginalny. Brakuje wiarygodnych danych w tej materii żeby

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

ferować jakiegokolwiek wyroki i opinie. Nie przeprowadzono dotąd żadnych oficjalnych badań i nie dokonano diagnozy problemu rozpowszechniania narkotyków w szkołach czy w miejscowych dyskotekach.

Na fakt występowania narkomanii na terenie gminy może wskazywać chociażby jej turystyczny charakter. W sezonie letnim, kiedy do Jarosławca przyjeżdża młodzież, można zakładać, iż pojawiają się osoby rozprowadzające i zażywające narkotyki. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Postominie oraz nauczyciele w rozmowach wyraźnie wskazywali, że problem narkomanii w bardzo ograniczonym stopniu istnieje wśród lokalnej młodzieży, a także, że na terenie gminy funkcjonują dilerzy narkotykowi.

3.7 Inne kwestie społeczne

3.7.1. Mieszkalnictwo

Gmina Postomino dysponuje obecnie 5 lokalami socjalnymi. Nie przewiduje się w najbliższym czasie budowy nowych lokali i mieszkań. W chwili obecnej na przydział lokalu mieszkaniowego oczekuje 30 osób. Istnieje w gminie zapotrzebowanie na budownictwo socjalne, nie ma jednak na razie na to środków w budżecie gminy.

3.7.2 Bezdomność

Według danych posiadanych przez Urząd Gminy w Postominie, bezdomność na terenie gminy nie jest zjawiskiem występującym na dużą skalę. W 2013 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej nie skorzystała żadna z osób, którym owa pomoc została udzielona z przyczyny bezdomności. Jest około 4 bezdomnych, są to osoby, które faktycznie mają gdzie mieszkać. Na terenie gminy nie działa żadne schronisko dla bezdomnych.

3.7.3 Potencjał społeczny środowiska lokalnego.

Zaangażowanie społeczne obywateli oraz ich zainteresowanie działalnością na rzecz organizacji pozarządowych i dobra wspólnego może przyjmować różnorodne formy, np. członkostwo w organizacjach formalnych, uczestnictwo w grupach nieformalnych, wolontariat, filantropia, przekazywanie 1% na rzecz organizacji pożytku publicznego, udział w wyborach, referendach, konsultacjach społecznych itp. Jak widać, jest to rozległy obszar do analizy, zaś ogólnodostępne dane w niewielkim tylko zakresie można wygenerować dla gminy. Jednakże uzupełniając je o wyniki badań własnych, możliwe jest stworzenie obrazu aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców Gminy Postomino.

Jednym z mierników aktywności społecznej mieszkańców jest zaangażowanie w działalność organizacji pozarządowych. W świetle danych na terenie Gminy Postomino w 2013r. swoją siedzibę miały 34 podmioty sektora pozarządowego.

Tabela 2020 Liczba Organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego na terenie Gminy Postomino na terenie gm. Postomino w 2013 r.

Stowarzyszenia:	
1.	Bałtyckie Stowarzyszenie Agroturystyczne
2.	Jarosławieckie Stowarzyszenie Sportowe „SUKCES”

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino
na lata 2015-2021**

3.	Nadmorskie Stowarzyszenie Agroturystyczne "STRZECHA"
4.	Postomińskie Stowarzyszenie „Razem lepiej”
5.	Stowarzyszenie Jutrzenka w Postominie
6.	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich „Górsko”
7.	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej "AKTYWNI"
8.	Stowarzyszenie M.I.SJ.A. – Mądrość, Inicjatywa, Szansa, Jakość, Alternatywa
9.	Stowarzyszenie na rzecz pomocy rodzinom wiejskim "Nasza Przyszłość"
10.	Stowarzyszenie Przyjaciół Klifu i Promocji Jarosławca
11.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Korlino, Łącko, Łęzek Królewo „RAZEM” w Korlinie
Kluby Sportowe:	
1.	Uczniowski Klub Sportowy „Czarni”
2.	Uczniowski Klub Sportowy „Błękitni”
3.	Uczniowski Klub Sportowy „Błyskawica”
4.	Uczniowski Klub Sportowy „Jantar”
5.	Uczniowski Klub Sportowy „Wieża”
Ochotnicze Straże Pożarne:	
1.	OSP Chudaczewo
2.	OSP Kanin
3.	OSP Karsino
4.	OSP Łącko
5.	OSP Marszewo
6.	OSP Masłowice
7.	OSP Nacmierz
8.	OSP Pałówko
9.	OSP Pieszcz
10.	OSP Postomino
11.	OSP Rusinowo
12.	OSP Staniewice
13.	OSP Wilkowice
Parafie:	
1.	Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny w Łącku
2.	Św. Floriana w Postominie
3.	Św. Piotra i Pawła w Sławsku
4.	Św. Franciszka z Asyżu w Barzowicach
5.	Św. Jana Bosko w Sycewicach

Źródło: OPS Postomino.

Okazuje się, że aktywność społeczna mieszkańców ukierunkowana jest w jedynie na najbliższe, sąsiedzkie otoczenie. Najistotniejszą barierą i wyzwaniem w obszarze aktywności społecznej w Gminie Postomino okazuje się niskie zaufanie między mieszkańcami, trudności w pozyskiwaniu środków finansowych, trudności w godzeniu życia zawodowego i osobistego z aktywnością społeczną oraz niepopularność działalności społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Przeciętna aktywność społeczna badanych mieszkańców gminy znajduje swoje odzwierciedlenie w ocenie stopnia integracji społeczności. Okazuje się, że nawet na poziomie miejscowości stopień integracji mieszkańców jest niewielki.

3.7.4. Problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin.

Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc w takim przypadku powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych.

Grupa osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Postominie na terenie Gminy Postomino, ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, jest trzecią, co do liczebności spośród wszystkich korzystających z pomocy. W 2004 roku rodzin takich było 85, z czego prawie połowa rodziny wielodzietne. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dotyka również rodziny niepełne.

3.8 Potencjał instytucjonalny Gminy Postomino w przeciwdziałaniu problemom społecznym

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie- jest instytucją realizującą ustawowe zadania gminy z zakresu świadczenia pomocy społecznej. GOPS jako jednostka budżetowa samorządu, dysponuje środkami finansowymi pozwalającymi jej na prowadzenie stosunkowo szerokiego zakresu spraw związanych z pomocą społeczną. GOPS również w związku z ustawowo określonymi zadaniami dla samorządu terytorialnego prowadzi działalność praktycznie we wszystkich sferach pomocy społecznej. Zajmuje się zarówno dożywianiem dzieci w szkole, pomocą finansową i materialną ubogim, pomocą osobom uzależnionym, ofiarom przemocy, niepełnosprawnymi, itd.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Działa w ramach gminy. Do jej zadań poza działaniami interwencyjnymi należy przede wszystkim działalność profilaktyczna, której celem jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych. Komisja uprawniona jest również do podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
3. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób z problemami alkoholowymi.
4. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie.
5. Centrum Aktywności Społecznej. W budynku Centrum mieści się Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób z problemami alkoholowymi. Budynek

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

przystosowywany jest również do prowadzenia terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych.

6. Świetlice opiekuńczo-wychowawcze w szkołach.
7. Przy dwóch parafiach rzymskokatolickich na terenie gminy (Łącko, Postomino) istnieją oddziały Caritas, aczkolwiek obecnie nie prowadzą żadnej działalności.
8. Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Rodzinom Wiejskim „Nasza Przyszłość” ma charakter grupy samopomocowej. W ramach spotkań odbywają się min. zajęcia z muzykoterapii.
9. Ośrodek Rehabilitacyjno - Wypoczynkowy w Jarosławcu “Panorama” oraz „Arka”. Ośrodki prowadzą działalność komercyjną ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych.
10. Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne. Zatrudnia około 50 osób do prac związanych z obsługą komunalną gminy.

4. Obszary strategiczne i zadania

4.1 Wizja przyszłości i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino

Wizja nie jest terminem jednoznacznym. W teorii i praktyce kierowania wizja definiowana jest, jako „pozytywne wyobrażenie przyszłości organizacji lub osoby, wprowadzone na podstawie uznawanych wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania”. Wizja powinna być sformułowana w sposób jasny i czytelny dla przeciętnego mieszkańca. Należy mieć na uwadze, że treść wizji nie powinna być zbiorem nierealnych życzeń. Wizja określa bardzo ogólnie, dlaczego działamy, dokąd zmierzamy, jakie chcemy osiągnąć cele. W Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Postomino na lata 2007-2015 wizję sformułowano w następujący sposób: **„W roku 2015 gmina Postomino jest obszarem z uporządkowaną gospodarką przestrzenną stwarzającą możliwości rozwoju dla małych i średnich przedsiębiorstw, rozwoju turystyki oraz innych form rekreacji i wypoczynku. Rola rolnictwa w gospodarce gminy maleje, a tereny użytkowane rolniczo służą również do pozyskiwania energii odnawialnej. Mieszkańcy zatrudnieni wcześniej w sektorze rolnym w znacznej części przechodzą do zajęć w sektorze usługowym i drobnej wytwórczości. W zakładanej perspektywie czasu następuje uporządkowanie gospodarki odpadami stałymi, gospodarki ściekowej, zapewnienie mieszkańcom dostaw wody z dużych ujęć komunalnych i możliwości korzystania z paliw gazowych, co sprawia, że gmina Postomino jest postrzegana, jako gmina przyjazna środowisku, czysta ekologicznie, stwarzająca możliwości całorocznego wypoczynku i rekreacji oraz jako producent zdrowej żywności”**.

Misja to nadrzędny cel przedsięwzięcia- cel, który motywuje ludzi zaangażowanych w przedsięwzięcie i jednoczenie grupy. Niezależnie od momentu, w którym nastąpi sformułowanie misji, proces jej określenia sprowadza się w zasadzie do odpowiedzi na kilka fundamentalnych pytań: po co istnieje gmina, dla kogo istnieje, co chcemy zrobić, kto jest naszym klientem, jakie są jego potrzeby, co chcemy mu zaoferować, dokąd zmierzamy? W Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Postomino na lata 2007-2015 misję sformułowano w następujący sposób: **„Misją gminy Postomino jest stworzenie warunków do osiągnięcia zrównoważonego i trwałego rozwoju poprzez optymalne wykorzystanie wszystkich walorów i możliwości gminy przy jednoczesnym nieprzerwanym procesie poprawy warunków, jakości życia mieszkańców całej gminy”**. Na potrzeby Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021 misję określono w następujący sposób: **„Polityka społeczna prowadzona przez samorząd lokalny gminy Postomino w celu przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu zapewnia naszym mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa, kompleksową opiekę nad rodziną, wspomaga najsłabszych, służy rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz umożliwia pełne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej”**.

4.2 Identyfikacja grup społecznych oraz obszarów życia społecznego wymagających wsparcia

W wyniku transformacji gospodarczo-społecznej w kraju likwidacji uległ monopol gospodarki państwowej i co szczególnie ważne dla takich gmin jak Gmina Postomino – rolnictwo państwowe. Skutkiem między innymi tego procesu są pojawiające się patologie społeczne. Szczególnie dramatycznym zjawiskiem o trudnych do przezwyciężenia konsekwencjach jest na terenie Gminy Postomino, wieloletnie, przedłużające się bezrobocie. W tego typu przypadkach, długotrwałe pozostawanie bez pracy rodzi zjawisko nazywane dziedziczeniem bezrobocia. To z kolei prowadzi do utrwalania się biedy w rodzinach dotkniętych bezrobociem i przekazywanie jej następnym pokoleniom.

Gmina Postomino jest właśnie typowym przykładem terenu, na którym da się zaobserwować opisane wyżej zjawiska i procesy. Aby skutecznie je zwalczać i im przeciwdziałać należy przede wszystkim zdefiniować obszary, w których dochodzi do występowania różnego rodzaju patologii oraz grupy, które są szczególnie narażone na zagrożenia patologiami. Wśród grup wymagających szczególnego wsparcia, należy wymienić:

- Bezrobotne osoby pozostające długotrwałe bez pracy, z wykształceniem średnim, zawodowym i podstawowym.
- Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych o niskim poziomie wykształcenia i bez wykształcenia.
- Osoby o małej mobilności zawodowej.
- Rodziny, a w szczególności dzieci i młodzież szkolna ze środowisk zagrożonych patologią społeczną.
- Niepełnosprawni, zwłaszcza o niskim poziomie wykształcenia.
- Ubodzy, alkoholicy i bezradni życiowo.

W oparciu o przeprowadzoną wyżej analizę problemów społecznych możemy wskazać obszary w dziedzinie pomocy społecznej, w których interwencja wydaje się być szczególnie pilna i potrzebna.

Najważniejszym z nich jest niewątpliwie obszar związany z zatrudnieniem. Miejscowy rynek pracy i towarzyszące mu wysokie bezrobocie to obszar wymagający szczególnej troski ze strony władz gminy. Działania w tym zakresie powinny przybierać kierunek dwutorowy. Pierwszy z nich powinien polegać na łagodzeniu wszelkiego rodzaju patologii dotyczących ludzi pozostających bez pracy. Drugi kierunek powinien być związany z działaniami zmierzającymi do szeroko rozumianej aktywizacji zawodowej bezrobotnych.

Ubóstwo i wykluczenie społeczne to obszary będące w większości efektem wysokiego bezrobocia i niskiego poziomu wykształcenia. Działania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powinny być również wyczułone na łagodzenie tych patologii społecznych. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu powinno obejmować również osoby stare, samotne, niepełnosprawne czy też uzależnione. Jednym z podstawowych działań na tym obszarze powinno być wzmocnienie pomocy niematerialnej.

Funkcjonowanie rodziny to ciągle oddziaływanie grupy osób (członków rodziny). To pewien rodzaj systemu, którego elementy są wzajemnie ze sobą powiązane. Zdrowa rodzina stwarza warunki do efektywnego rozwoju swoich członków, zaspokaja potrzeby biologiczne,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

bezpieczeństwa, miłości, szacunku, itp. Niestety, bardzo często zauważa się rodzinę dysfunkcyjną – zamkniętą, zakłamaną, charakteryzującą się zaburzoną komunikacją. Dysfunkcja rodziny może przybierać różne formy: alkoholizm, uzależnienie, choroba psychiczna, przemoc fizyczna lub psychiczna. Zaburzone funkcjonowanie jednego z członków rodziny uderza w cały system, a zwłaszcza w najsłabsze ogniwo rodziny – w dziecko.

Rodzina odgrywa, więc bardzo istotną rolę w kształtowaniu osobowości i systemu wartości dziecka, a tym samym w znacznym stopniu decyduje o jego dążeniach życiowych, preferowanych wzorach sukcesu życiowego. Może też spowodować, że dziecko, jako młoda jednostka przechodząca proces socjalizacji w rodzinie dysfunkcyjnej, czy patologicznej wkracza w życie społeczne z pewnym uciążliwym psychicznym bagażem wyniesionym ze struktur rodzinnych – może nim być zarówno odrzucenie powszechnie obowiązujących norm społecznych, jak i nieprzystosowanie do życia w społeczeństwie, jak i w późniejszym czasie - niechęć do założenia własnej rodziny lub nieumiejętność prawidłowego funkcjonowania w niej.

Kryzys rodziny wpływa, więc niekorzystnie na kondycję społeczeństwa. Dorośli członkowie rodzin dysfunkcyjnych odrzucają podstawowe i obowiązujące normy społeczne i tak funkcjonują nie tylko w rodzinie, ale i w szerszej grupie społecznej, na zewnątrz rodziny. Ponadto, młode jednostki, przechodzące proces socjalizacji w rodzinie dysfunkcyjnej, czy patologicznej wkraczają w życie społeczne z pewnym uciążliwym psychicznym bagażem wyniesionym ze struktur rodzinnych – może nim być zarówno odrzucenie powszechnie obowiązujących norm społecznych, jak i nieprzystosowanie do życia w społeczeństwie, jak i w późniejszym czasie - niechęć do założenia własnej rodziny lub nieumiejętność prawidłowego funkcjonowania w niej.

Kolejnym z najważniejszych obszarów w gminnej polityce przeciwdziałaniu problemom społecznym jest profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie. Alkoholizm, jako najpowszechniejsza forma uzależnień oraz najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie, powinien być pod szczególną uwagą władz gminy. W zakresie tego obszaru również bardzo ważne jest przyjęcie zasady dwukierunkowości w realizacji zadań. Pierwszy z kierunków powinien polegać na działaniach profilaktycznych, skierowanych przede wszystkim do dzieci i młodzieży. Drugi z kierunków natomiast powinien być nastawiony na łagodzenie istniejących problemów.

Następnym obszarem, który należy wskazać jako obszar szczególnie ważny z punktu widzenia gminnej polityki przeciwdziałania problemom społecznym, jest kwestia edukacyjna. Brak odpowiednich kwalifikacji to główny powód bezrobocia na terenie gminy wśród osób aktywnie poszukujących pracy. Stworzenie warunków do zwiększania poziomu scholaryzacji na poziomie średnim i wyższym, zarówno dla dzieci jak i dorosłych, powinno być jednym z najważniejszych zadań prowadzących do rozwiązania problemu wysokiego bezrobocia.

W polityce rodzinnej na szczególną uwagę zasługuje problem rodzin z osobami niepełnosprawnymi. W rodzinach tych bowiem niepełnosprawność ich członków generuje szereg niekorzystnych zjawisk utrudniających samodzielne życie i rozwiązywanie podstawowych problemów ekonomicznych, bytowych, wychowawczych i opiekuńczych. Rodziny, w skład, których wchodzi osoba niepełnosprawna, stają przed problemami życiowymi, odnoszącymi się do materialnej sfery ich życia, konieczności sprawowania opieki

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

i świadczenia usług pielęgnacyjnych, niesienia pomocy w wykonywaniu codziennych czynności i zapewnienia warunków domowej rehabilitacji.

Działania podejmowane na rzecz rodzin, w których żyją osoby niepełnosprawne powinny być zróżnicowane. Inaczej, bowiem kształtują się potrzeby samotnych osób niepełnosprawnych tworzących jednoosobowe gospodarstwa domowe niż potrzeby rodzin wieloosobowych opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny. Odmiennych form wsparcia i pomocy oczekują rodzice wychowujący dzieci niepełnosprawne, odmiennych zaś niepełnosprawni rodzice wychowujący dzieci zdrowe.

W świetle wcześniejszych konkluzji, nie dziwi niska aktywność społeczna w gminie. Mieszkańcy skupieni na tym, aby pozabawiać wszelkie sprawy socjalno-bytowe, dodatkowo obarczeni problemami takimi jak brak pracy, choroba czy niepełnosprawność, nie są zainteresowani działaniem na rzecz dobra wspólnego. Przyczyny niskiej aktywności społecznej tkwią ponadto w niedostatku zaufania pomiędzy mieszkańcami, braku popularności takiej formy aktywności oraz dezintegracji społeczności lokalnych. W ocenie większości respondentów badania ankietowego, charakterystyczny jest brak zaangażowania lub nieliczne przejawy wzajemnej pomocy i wspólnych działań, a także słabe więzi między mieszkańcami, którzy w małym stopniu identyfikują się ze społecznością i jej sprawami.

Oczywiście należy zaznaczyć, że wszystkie opisane powyżej obszary są ze sobą ściśle związane. Wpływanie na problem bezrobocia i poprawa sytuacji w tej kwestii może przyczynić się ograniczenia kwestii ubóstwa. Jest to system naczyń połączonych, co łączy się również z kontekstem ogólnopolskim. Nie zawsze istnieje możliwość ograniczenia problemów społecznych w oparciu o wewnętrzne zasoby endogeniczne, często dzieje się tak, że problemy warunkowane są decyzjami na szczeblu ogólnopolskim (zarówno ich generowanie jak i możliwości rozwiązywania). To założenie jest szczególnie ważne ze względu na ograniczony zakres oddziaływania gminy na likwidację bądź ograniczenie problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino, w oparciu o przeprowadzoną analizę społeczno-demograficzną, koncentruje się na wymienionych obszarach:

Polityka społeczna prowadzona przez samorząd lokalny gminy Postomino w celu przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu zapewnia naszym mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa, kompleksową opiekę nad rodziną, wspomaga najslabszych, służy rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz umożliwia pełne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej

Aktywizacja środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia.

Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Profesjonalizacja działalności systemu pomocy społecznej w zapobieganiu ubóstwu i łagodzeniu jego skutków.

Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom.

Podwyższenie jakości zasobów ludzkich na terenie gminy poprzez przebudowę gminnego systemu edukacji.

Budowanie systemu oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych i seniorów.

Zwiększenie aktywności społecznej oraz poczucia integracji w środowisku lokalnym.

Wszelkie działania podejmowane w ramach Strategii powinny spełniać następujące przesłanki:

1. Zapewnienie warunków do partnerskiej współpracy instytucji samorządowych z organizacjami pozarządowymi.
2. Preferowanie rozwiązań systemowych i interdyscyplinarnych, pozwalających na kompleksowa działania.
3. Preferowanie działań opartych o realizację konstytucjonalnej zasady pomocniczości.
4. Preferowanie programów zmierzających do aktywizacji społecznej mieszkańców i sprzyjających ich samoorganizowaniu się.
5. Organizowanie działań w oparciu o profesjonalnie wykształconych pracowników służb społecznych.
6. Preferowanie długofalowych działań opartych na pracy socjalnej przed doraźnymi rozwiązaniami finansowymi.
7. Organizowanie działań w formie projektów nakierowanych na zaspakajanie konkretnej potrzeby lub konkretną grupę mieszkańców.

Realizacja Strategii powinna przebiegać poprzez tworzenie i wdrażanie konkretnych programów działania i projektów socjalnych zgodnie z przyjętymi celami i założonymi wskaźnikami.

4.3 Główne cele strategiczne, cele szczegółowe i ich realizacja.

4.3.1 Pomoc na rzecz rodzin i środowisk dotkniętych problemem bezrobocia.

Nie będzie nadużyciem, jeśli stwierdzimy, że bezrobocie jest w gminie Postomino problemem największym, a w dodatku generującym inne problemy społeczne, takie jak bieda, wykluczenie społeczne, alkoholizm i przemoc w rodzinie. Bezrobocie w skali kraju jest problemem niezwykle dolegliwym, jednak w gminie Postomino dolegliwość bezrobocia nabiera dodatkowego wymiaru. Jest to bezrobocie strukturalne, związane w dużej części z likwidacją Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz niskim wykształceniem ludności. Duża część bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne (powyżej 24 miesięcy), co pozwala wnioskować o wykluczeniu społecznym tej grupy. Długotrwałość bezrobocia oraz niskie kwalifikacje osób bezrobotnych, a także częsty związek z alkoholizmem to cechy specyficzne lokalnego bezrobocia, które wskazują konieczność używania zintegrowanych narzędzi. Oprócz szkoleń zapewniających nowe kwalifikacje, należy także rozwijać formy zatrudnienia wspieranego przed wejściem na otwarty rynek pracy oraz wsparcie psychologiczne – w szczególności dla długotrwale bezrobotnych. Oprócz próby zmniejszenia skali problemu w grupie osób bezrobotnych w chwili obecnej, należy także wspierać działania profilaktyczne, szczególnie w grupie osób wchodzących na rynek pracy. Działania zachęcające absolwentów gimnazjów do dalszego kształcenia się oraz doradztwo zawodowe mogą skutecznie zapobiegać poszerzaniu grupy młodych, bezrobotnych absolwentów. Założenie, że problem lokalnego bezrobocia dałoby się rozwiązać własnym sumptem jest z gruntu mylne. Można zrobić dużo siłami lokalnymi, ale należy również pamiętać o ogólnopolskiej koniunkturze gospodarczej, która bezpośrednio wpływa na poziom bezrobocia. Ważne jest tworzenie lokalnych inicjatyw służących aktywizacji bezrobotnych oferowanych przez

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Powiatowy Urząd Pracy w Sławnie, oraz realizacja projektów socjalnych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie podnoszenia umiejętności społecznych i zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzrost świadomości i motywacji do rozwoju ekonomii społecznej, działań partnerskich w zakresie zmniejszania zjawiska bezrobocia, współpraca z organizacjami pozarządowymi, partnerstwo publiczno - prywatne.

Cel strategiczny 1: Aktywizacja środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia.

Cele operacyjne:

1. Usamodzielnienie bezrobotnych poprzez ułatwienie im podjęcia zatrudnienia.
2. Stwarzanie warunków do zdobycia doświadczenia zawodowego przez bezrobotnych absolwentów różnych typów szkół.
3. Aktywizacja bezrobotnych zmierzająca do polepszenia ich pozycji na rynku pracy.
4. Ograniczenie negatywnych konsekwencji bezrobocia, w tym szczególnie bezrobocia długotrwałego.
5. Współpraca z organizacjami, podmiotami prywatnymi, instytucjami na rzecz kreowania aktywnej polityki w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.
6. Wsparcie dla rozwoju drobnej przedsiębiorczości.
7. Rozwój podmiotów ekonomii społecznej.

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
1.	Opracowanie programów i projektów promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie (dalej GOPS), Urząd Gminy w Postominie (dalej UG), partnerzy: Powiatowy Urząd Pracy w Sławnie (dalej PUP)
2.	Nawiązanie stałej współpracy z PUP w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie Gminy Postomino oraz w zakresie pośrednictwa pracy i doskonalenia zawodowego.	GOPS, UG, PUP
3.	Stworzenie i wdrażanie gminnego programu zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych będących podopiecznymi GOPS przy pracach społecznie użytecznych.	GOPS, PUP
4.	Organizacja robót publicznych i prac interwencyjnych dla długotrwale bezrobotnych klientów pomocy społecznej mająca na celu ułatwienie powrotu na rynek pracy.	UG, GOPS, PUP
5.	Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego i rzeczowego.	GOPS
6.	Budowanie sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania bezrobocia.	UG, GOPS, partnerzy: PUP, organizacje

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino
na lata 2015-2021**

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
		pozarządowe, pracodawcy, Centrum Integracji Społecznej (dalej CIS)
7.	Stworzenie warunków do zdobycia doświadczeń zawodowych przez bezrobotnych absolwentów, umożliwienie odbywania stażu.	UG, GOPS, Centrum Kultury i Sportu w Postominiu (dalej CKIS), Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne w Postominiu (dalej GPK), szkoły, partnerzy: PUP,
8.	Promowanie wolontariatu szczególnie wśród młodzieży i absolwentów szkół, jako pomostu łączącego zdobyta wiedzę z przyszłą pracą oraz dla długotrwale bezrobotnych, jako alternatywa przeciwko wykluczeniu społecznemu.	UG, GOPS, PUP, szkoły
9.	Prowadzenie szkoleń dla osób bezrobotnych w zakresie zdobycia nowych kwalifikacji, a także umiejętności poszukiwania pracodawcy (nauka autoprezentacji, pisania CV, obsługi komputera, wykorzystywanie w poszukiwaniu pracy technik informatycznych i in.)	UG, GOPS, organizacje pozarządowe, CIS, PUP
10.	Inicjowanie tworzenia grup samopomocowych wśród osób korzystających z pomocy społecznej	GOPS, UG, organizacje pozarządowe, CIS
11.	Podejmowanie działań w celu mobilizowania podopiecznych GOPS do poszukiwania zatrudnienia (zawieranie kontraktu socjalnego określającego zasady współpracy, cele, do których należy zmierzać, uwzględnianie przed przyznaniem pomocy zaangażowania bezrobotnego w poszukiwaniu pracy, proponowanie prac interwencyjnych oferowanych przez PUP)	GOPS, UG, PUP
12.	Podejmowanie działań w celu redukcji psychospołecznych skutków bezrobocia, ochrona dzieci przed skutkami bezrobocia rodziców (pomoc w zakresie: wyposażenia szkolnego, posiłku w szkole, możliwości korzystania z ofert programów profilaktyczno-wychowawczych, korzystania z ofert wypoczynku w okresie przerw w nauce).	GOPS, UG
13.	Prowadzenie systematycznej pracy socjalnej, której celem jest kształtowanie postaw odpowiedzialności za swój los oraz umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, doskonalenie i doksztalcanie w tym celu pracowników socjalnych pracujących z osobami bezrobotnymi.	GOPS
14.	Przeciwdziałanie uzależnieniu od instytucji pomocy.	GOPS
15.	Upowszechnienie informacji o instrumentach rynku pracy oferowanych przez PUP.	GOPS, UG
16.	Bieżący monitoring sytuacji osób bezrobotnych, opracowanie wspólnych i programów aktywizacji bezrobotnych (PAL, PAI)	UG, GOPS, PUP
17.	Propagowanie idei przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych poprzez udzielanie wsparcia merytorycznego osobom zamierzającym rozpocząć działalność gospodarczą, założyć spółdzielnię socjalną.	UG, GOPS
18.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, UG, PUP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
		partnerzy: organizacje pozarządowe
19.	Zapewnienie uczniom szkół gminnych orientacji zawodowej poprzez wykwalifikowanego doradcę zawodowego oraz informacji o możliwościach stypendialnych dla kontynuacji nauki.	GOPS, UG
20.	Reintegracja społeczna i zawodowa osób długotrwale bezrobotnych poprzez uczestnictwo w Centrum Integracji Społecznej.	GOPS, UG partnerzy NGO, PUP, przedsiębiorcy
21.	Budowanie sieci wymiany informacji oraz partnerstw lokalnych na rzecz aktywizacji zawodowej w sposób zapewniający włączanie jednostek organizacyjnych gminy, powiatowego urzędu pracy, innych instytucji publicznych, przedsiębiorców oraz podmiotów sektora obywatelskiego.	GOPS, UG partnerzy NGO, PUP, przedsiębiorcy
22.	Organizacja i/lub udział w szkoleniach, warsztatach, kursach, studiach i wizytach studyjnych realizowanych przez podmioty zewnętrzne, dających możliwość nabywania lub podnoszenia kompetencji zawodowych przez pracowników jednostek gminy i innych współpracujących służb społecznych w zakresie polityki rynku pracy i ekonomii społecznej.	UG, GOPS partnerzy: instytucje szkoleniowe.
23.	Promocja równościowego podejścia do kobiet i mężczyzn na rynku pracy, w tym działań zmierzających do przełamywania stereotypów dotyczących płci, a także elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy jako elementu ułatwiającego godzenie obowiązków zawodowych z pełnieniem ról rodzinnych.	UG, GOPS
24.	Organizowanie warsztatów dla pracowników Gminy z obszaru Ekonomii Społecznej.	UG partnerzy: instytucje szkoleniowe
25.	Organizowanie szkoleń dla osób wykluczonych społecznie z zakresu zakładania spółdzielni socjalnych.	GOPS, UG partnerzy: instytucje szkoleniowe
26.	Nawiązanie stałej współpracy z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej.	GOPS, UG
27.	Organizowanie wyjazdów studyjnych do działających Podmiotów Ekonomii Społecznej.	UG, GOPS partnerzy: OWES
28.	Opracowanie programów i projektów aktywizujących osoby bezrobotne.	UG, GOPS, NGO
29.	Aktywizacja środowiska do wspólnych działań społecznych na rzecz osób bezrobotnych w obszarze Ekonomii Społecznej.	UG, GOPS, NGO
30.	Wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych w obszarze Ekonomii Społecznej.	UG, GOPS

Okres realizacji działań: 2015-2021.

4.3.2 Pomoc na rzecz rodzin i środowisk dotkniętych problemem ubóstwa

Odpowiednie zaplecze materialne oraz dobre warunki mieszkaniowe stanowią podstawę aktywności w innych sferach życia. Osoby i rodziny doświadczające z różnym natężeniem ubóstwa i związanych z nim deficytów są zagrożone poważnymi problemami takimi jak bezdomność, uzależnienia, popadanie w konflikty z prawem itp. Zapobieganie opisanym wyżej

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

sytuacjom powinno koncentrować wysiłki instytucjonalne przede wszystkim na podnoszeniu kompetencji indywidualnych i społecznych mieszkańców, sprzyjających postawom samodzielności oraz zaradności życiowej. Natomiast wsparcie finansowe i rzeczowe ze środków publicznych powinno być adresowane do najuboższych mieszkańców gminy, w szczególności osób i rodzin niezaradnych życiowo z powodu niepełnosprawności fizycznej i/lub intelektualnej, zamieszkujących miejscowości peryferyjne (znacznie oddalone od siedziby gminy), a także rodzin dotkniętych zdarzeniami losowymi, klęskami żywiołowymi lub ekologicznymi.

W kraju od kilku lat zaobserwować można zubożenie pewnej części populacji. Corocznie coraz większy procent ludności znajduje się poniżej granicy ubóstwa. Dzieje się tak pomimo ogólnego wzrostu poziomu dochodów i wydatków w Polsce, a rozbieżność ta powoduje zwiększenie stopnia zróżnicowania dochodowego w społeczeństwie.

W szczególnie trudnej sytuacji są pojedyncze osoby bądź też całe rodziny dotknięte problemem długotrwałego ubóstwa. Wymusza ono szereg zmian w stylu życia, powoduje zwiększanie się poczucia beznadziejności oraz negatywnie wpływa na podejmowane decyzje. Często prowadzi do rezygnacji z podstawowych dóbr - żywności, leków czy też przyborów szkolnych. Pogłębia to beznadziejność i tak już trudnej sytuacji, tym bardziej, że wzrastają potrzeby dodatkowych nakładów finansowych (coraz droższe leki na zalecenie nie leczonych dolegliwości, korepetycje dla dzieci itp.). Brak możliwości realizacji podstawowych potrzeb często powoduje spadek poziomu życia, zaniedbania w sprawach wychowawczo - opiekuńczych. Często na skutek tego powstają kolejne niekorzystne zjawiska: alkoholizm, narkomania, przestępczość, przemoc w rodzinie, osłabienie więzi rodzinnych itp. Należy przedsięwziąć szereg działań mających na celu niwelowanie tych negatywnych zjawisk lub całkowite ich wykluczenie. Szczególny nacisk trzeba położyć na zahamowanie procesu dziedziczenia biedy i negatywnych wzorców wyniesionych z domów, wpajając już najmłodszym podstawowe wartości rodzinne i wskazywać możliwości rozwojowe.

Cel strategiczny 2: Profesjonalizacja działalności systemu pomocy społecznej w zapobieganiu ubóstwu i łagodzeniu jego skutków

Cele operacyjne:

1. Umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki i możliwości.
2. Zapobieganie powstaniu takich sytuacji.
3. Zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.
4. Doprowadzenie w miarę możliwości do usamodzielnienia osób.
5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi.
6. Wzrost kompetencji mieszkańców sprzyjających samodzielności i zaradności życiowej.
7. Zwiększenie dostępu do podstawowych dóbr i zasobów
8. Poprawa sytuacji mieszkaniowej w gminie.

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
1.	Świadczenie pomocy finansowej lub w naturze przewidzianej w ustawie	GOPS

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino
na lata 2015-2021**

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
	o pomocy społecznej.	
2.	Motywowanie klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów poprzez udział w projektach.	GOPS, UG, PUP
3.	Działania edukacyjne dla osób objętych pomocą społeczną ułatwiające wychodzenie ze stanu ubóstwa, bezdomności oraz zapobiegające „dziedziczeniu biedy”.	GOPS, UG partnerzy: organizacje pozarządowe
4.	Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, Bankiem Żywności, związkami wyznaniowymi, Kościołem w zakresie wspieranie rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych.	GOPS, partnerzy NGO, parafie, Bank Żywności
5.	Przygotowanie kadr pomocowych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu; szkolenia i doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych zapewniające udzielanie fachowej i komplementarnej pomocy jednostkom i rodzinom.	GOPS
6.	Tworzenie warunków do ścisłej współpracy- na szczeblu pracownik socjalny z kuratorami sądowymi, policją i innymi podmiotami, organizacja wspólnych spotkań.	GOPS, partnerzy: kuratorzy, policja
7.	Intensyfikacja szkoleń pracowników socjalnych wspólnie z innymi podmiotami :policją, strażą gminną, kuratorami sądowymi, Powiatowym Urzędem Pracy w Sławnie, organizacjami pozarządowymi w celu poprawy jakości pracy, informowania się o planowanych kierunkach działania i ich wspólnej realizacji	UG, GOPS, partnerzy: PUP, NGO, sad, policja
8.	Prowadzenie działań przeciwko „wypaleniu zawodowemu” pracowników GOPS.	GOPS
9.	Doskonalenie kadry pomocy społecznej, w tym specjalistycznej oraz zachęcanie do podjęcia specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej oraz w zawodzie pracownika socjalnego.	GOPS, partnerzy: uczelnie i podmioty prowadzące studia z zakresu specjalizacji
10.	Realizacja zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.	GOPS, UG, partnerzy NGO
11.	Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariusza do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.	GOPS, UG partnerzy; NGO
12.	Organizacja szkoleń specjalistycznych dla pracowników socjalnych w zakresie pracy z grupami klientów pomocy społecznej dotkniętymi dysfunkcjami takimi jak: bezrobocie, alkoholizm, narkomania, bezdomność, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie i in.	GOPS, partnerzy: jednostki szkoleniowe
13.	Budowanie pozytywnego wizerunku pomocy społecznej wśród mieszkańców Gminy	GOPS

Okres realizacji działań: 2015-2021.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

4.3.3 Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Rodzina jest podstawową i naturalną grupą społeczną, na której opiera się funkcjonowanie całego społeczeństwa. To w niej rodzą się i wychowują dzieci, a także są zaspokajane różnorodne potrzeby jej członków – zarówno te podstawowe (np. wyżywienie, ubranie, schronienie), jak i wyższego rzędu (akceptacja, miłość, szacunek, rozwój zainteresowań, zdolności i talentów). Skuteczne wsparcie rodziny powinno być zatem ukierunkowane na wzmacnianie jej podstawowych funkcji, przede wszystkim opiekuńczo-wychowawczej oraz emocjonalno-ekspresyjnej koncentrującej się na zaspokajaniu potrzeb psychologicznych swoich członków. Pomoc powinna być udzielana przez odpowiednio przygotowanych specjalistów w sposób uwzględniający podmiotowość i samodzielność rodzin oraz poszczególnych jej członków.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w Gminie Postomino jest jedną z istotnych kwestii społecznych. Należy mieć na uwadze złożoność problemów i wzajemne ze sobą powiązanie. Rodziny bezradne wychowawczo – to przeważnie rodziny, w których występują takie kwestie społeczne jak: alkoholizm, ubóstwo, długotrwała choroba, przemoc. Brak planowania strategicznego i podejścia kompleksowego w zakresie pomocy rodzinom zagrożonych marginalizacją – może być przyczyną problemu bezradności opiekuńczo – wychowawczej o większej skali i natężeniu. W polskim ustawodawstwie obowiązują już przepisy prawne, które zobowiązują samorządy gminne do podejmowania działań w zakresie wsparcia dziecka i rodziny. Skutki zaniechania działań w powyższej kwestii mogą generować dla samorządu lokalnego duże koszty. Przykładem może być:

- pokrycie kosztów za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej;
- pokrycie kosztów za umieszczenie dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej;
- pokrycie kosztów za umieszczenie dziecka w spokrewnionej rodzinie zastępczej.

Cel strategiczny 3: Kompleksowa opieka nad rodziną i dzieckiem. Wzmocnienie trwałości rodziny i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom dezorganizacyjnym życia rodzinnego.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie form kompleksowego systemu pomocy dziecku i rodzinie, uwzględniającego działania środowiskowe i instytucjonalne (począwszy od wsparcia dla rodziny, poprzez działania socjalizacyjne, opiekuńcze i korekcyjne, na resocjalizacyjnych skończywszy).
2. Pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych poprzez działania edukacyjne i wspierające by lepiej radziły sobie z trudną sytuacją rodzinną, ograniczając działania nastawione na izolację fizyczną i psychiczną dziecka od środowiska rodzinnego.
3. Wdrożenie działań w zakresie opieki nad dziećmi do lat trzech.
4. Udzielanie wsparcia rodzinom wielodzietnym.
5. Wzrost roli aktywnych form pomocy, programów, usług oraz profilaktyki w systemie pomocy dziecku i rodzinie. Rozwój systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.
6. Rozwój współpracy samorządów i NGO z obszaru wsparcia dziecka i rodziny.
7. Rozwijanie adekwatnych do potrzeb form wspierania rodzin dysfunkcyjnych.
8. Rozwój specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.
9. Wzrost roli aktywnych form pomocy, programów, usług oraz profilaktyki w systemie pomocy dziecku i rodzinie.

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino
na lata 2015-2021**

10. Rozwój systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.
11. Rozwój współpracy samorządów i NGO z obszaru wsparcia dziecka i rodziny.
12. Rozwijanie adekwatnych do potrzeb form wspierania rodzin dysfunkcyjnych.
13. Rozwój specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
1.	Świadczenie pomocy rodzinom w opiece i wychowaniu dzieci i młodzieży, wzmacnianie roli rodziny oraz zwiększenie roli placówek wychowania szkolnego.	UG, GOPS
2.	Rozwijanie form systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.	GOPS, partnerzy: NGO, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie (dalej: PCPR)
3.	Wspieranie rodzin w realizacji swoich funkcji, w przypadku rodzin dysfunkcyjnych pomoc w zapewnieniu dzieciom rodzin zastępczych.	GOPS, PCPR
4.	Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą	GOPS
5.	Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u i placówek oświatowych, asystentów rodziny.	GOPS
6.	Wspieranie systemu zajęć profilaktyczno-wychowawczych działających przy szkołach podstawowych i gimnazjach.	UG, partnerzy: szkoły podstawowe i gimnazja
7.	Pomoc w utworzeniu świetlicy środowiskowej w miejscowości Jarosławiec, jako placówki wsparcia dziennego.	UG, partnerzy: NGO
8.	Prowadzenie działań mających na celu wyspecjalizowanie pracowników socjalnych GOPS w zakresie rozwiązywania problemów rodziny trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, pomoc konsultantów: pedagoga, psychologa, prawnika.	GOPS, UG
9.	Nawiązywanie partnerstw o zasięgu lokalnym w zakresie wsparcia rodziny	GOPS, partnerzy: NGO, parafie, Caritas, PCPR
10.	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania dzieci.	GOPS
11.	Wspieranie funduszu stypendialnego umożliwiającego pomoc rodzinom najuboższym w wykształceniu dzieci i młodzieży na poziomie podstawowym i gimnazjalnym.	UG, GOPS
12.	Organizowanie, finansowanie i dofinansowywanie wycieczek letniego i zimowego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	UG, GOPS partnerzy: Kuratorium Oświaty

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
13.	Wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez realizację ogólnopolskiego programu Karta Dużej Rodziny.	GOPS
14.	Uruchomienie lokalnych programu pomocy rodzinom wielodzietnym poprzez wdrożenie systemu ulg na poziomie województwa, powiatu, gminy.	UG, GOPS, partnerzy Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie (dalej: ROPS), Starostwo Powiatowe w Sławnie, instytucje kultury, sportu, przedsiębiorcy
15.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwój placówek wsparcia dziennego oraz sport, rekreacje i kulturę.	UG, partnerzy szkoły, CKIS
16.	Organizowanie kampanii oraz innych akcji w celu propagowania zdrowego stylu życia.	UG, szkoły, GKRPA, CKIS
17.	Współpraca z jednostkami organizacyjnymi w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej.	GOPS, UG partnerzy PCPR, kuratorzy, sądy
18.	Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją.	GOPS, UG partnerzy kuratorzy, sądy
19.	Realizacja rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.	GOPS, UG
20.	Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych, skierowanych do rodziców i dzieci.	GOPS, UG, GKRPA
21.	Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechnienia pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.	GOPS, UG
22.	Tworzenie i wdrażanie 3-letnich programów wspierania rodziny.	GOPS
23.	Rozwój i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych.	GOPS, UG, GKRPA
24.	Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych dla rodzin.	UG, GOPS

Okres realizacji działań: 2015-2021.

4.3.4 Skuteczne zapobieganie i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przemocy w rodzinie

Strukturalne bezrobocie i niski poziom życia mieszkańców gminy może wpływać na wzrost spożycia alkoholu i pogłębianie się problemów alkoholowych.

Przy Urzędzie Gminy działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Według danych pochodzących z rozliczenia działalności Punkt Konsultacyjnego za rok 2012, jego funkcjonowanie wymaga pewnej dynamizacji.

Przy rozpatrywaniu tego problemu szczególną uwagę należy poświęcić dzieciom, zarówno tym wychowującym się w rodzinach dotkniętych problemami alkoholowymi jak i wszystkim innym narażonym na wczesne sięganie po alkohol. W przygotowywanej strategii należy również wziąć pod uwagę problemy związane z przemocą w rodzinie, które najczęściej są efektem alkoholizmu członka lub członków rodziny.

Cel strategiczny 4: Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie

Cele operacyjne:

1. Zintegrowanie działań wszystkich instytucji i organizacji działających na terenie Gminy Postomino w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej ofiarom przemocy w rodzinie.
3. Pomoc dzieciom, jako szczególnej grupie ofiar przemocy domowej.
4. Zwiększanie świadomości społecznej do pomagania ofiarom przemocy domowej poprzez prowadzenie kampanii edukacyjnych.
5. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkomanii.
6. Zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
7. Ulepszenie sposobów niezbędnych do radzenia sobie już z istniejącymi problemami.
8. Zwiększenie dostępności i skuteczności terapii dla uzależnionych i ich rodzin.

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
1.	Realizacja zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Postomino.	UG, GOPS, partnerzy: policja, sąd, PCPR, szkoły, kuratorzy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej: GKRPA) NGO, PCPR
2.	Rozwijanie form pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	UG, GOPS, GKRPA, partnerzy, PCPR
3.	Rozwijanie form pracy Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	GOPS, GKRPA
4.	Udzielanie pomocy psychologicznej i terapeutycznej w ramach istniejącego Punktu Konsultacyjno- Terapeutycznego przez osoby uzależnione, współuzależnione i ofiary przemocy.	UG, GOPS
5.	Współpraca z Komendą Powiatową Policji w Sławnie, służbami	UG, GOPS,

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino
na lata 2015-2021**

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
	administracyjnymi, wymiarem sprawiedliwości wobec sprawców przemocy w rodzinie w celu zwiększenia szybkości i skuteczności oddziaływania szczególnie w przypadku przemocy wobec dzieci.	PCPR, policja, kuratorzy sądowi
6.	Udział w lokalnych i ponadlokalnych kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	UG, GOPS, partnerzy: szkoły, CKIS, NGO
7.	Poprawa świadomości mieszkańców o problemie przemocy domowej; współpraca z lokalnymi mediami w zakresie informowania o działalności lokalnej koalicji przeciwdziałania przemocy domowej.	GOPS, UG partnerzy: lokalne media
8.	Wdrażanie systemu „Niebieska Karta” w pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.	GOPS, policja, GKRPA
9.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.	UG, GOPS
10.	Informowanie społeczności o możliwościach uzyskania pomocy w zakresie leczenia choroby alkoholowej i uzależnienia od narkotyków.	UG, GOPS, szkoły
11.	Opłacanie kosztów lekarzy biegłych (psychiatra, psycholog) orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (na badania lekarzy biegłych kieruje GKRPA)	UG, GOPS partnerzy: sąd
12.	Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjno- Terapeutycznego.	UG
13.	Udzielanie pomocy dzieciom z rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej i alkoholizmu na bazie istniejących przy Szkole Podstawowej i Zespołach szkół świetlic opiekuńczo-wychowawczych i środowiskowych.	UG, GKRPA
14.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informatycznej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym poprowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczęszczających w pozalekcyjnych zajęciach na świetlicach środowiskowych.	UG, GOPS, GKRPA, partnerzy: szkoły, NGO, parafie
15.	Dostarczanie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu na bazie świetlic działających na terenie szkół i pozaszkolnych świetlic środowiskowych.	UG, GOPS, GKRPA, partnerzy: szkoły, NGO, CKIS
16.	Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych dla dzieci szkół podstawowych i młodzieży gimnazjum w środowisku szkolnym.	UG, GOPS, GKRPA, partnerzy: szkoły, NGO
17.	Organizacja przedsięwzięć dla dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki w formie festynów, koncertów, dyskotek i zawodów sportowych-scenariusz zawierający treści profilaktyki uzależnień.	UG, GKRPA, GOPS, partnerzy: szkoły, CKIS, NGO
18.	Zachęcanie do wykorzystywania istniejącej bazy sportowo- rekreacyjnej, w której dzieci i młodzież aktywnie i zdrowo mogą spędzać czas wolny. Udostępnienie możliwości do prowadzenia zdrowego trybu życia, tworzenie i doposażenie miejsc do zabawy, rekreacji i wypoczynku bez	UG, GKRPA

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino
na lata 2015-2021**

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
	alkoholu- miejsc do uprawiania sportu- zakup niezbędnego sprzętu sportowego do programów profilaktycznych.	
19.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	UG, GKRPA partnerzy: szkoły, NGO
20.	Systematyczna kontrola punktów handlowych i gastronomicznych sprzedających podających napoje alkoholowe w szczególności kontrola zakazu sprzedawania alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz reklamy alkoholu – wszystkie placówki handlowe i gastronomiczne- jedna kontrola w ciągu roku i dodatkowo w punktach w których łamie się przepisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości.	UG, GKRPA, partnerzy: policja
21.	Podejmowanie interwencji w stosunku do osób prawnych i fizycznych w przypadku łamania przez nich ustawowego zakazu reklamy alkoholu.	UG, GKRPA, partnerzy: policja
22.	Prowadzenie stałej działalności informacyjno- edukacyjnej skierowanej do sprzedawców w zakresie zasad i warunków obrotu napojami alkoholowymi- organizowanie i finansowanie szkoleń,	UG, GKRPA,
23.	Analiza wyników kontroli oraz kierowanie wniosków o cofnięcie zezwoleń do Wójta Gminy.	UG, GKRPA,
24.	Finansowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	GKRPA
25.	Prowadzenie edukacji publicznej nt. działania alkoholu na organizm człowieka i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów picia.	GKRPA
26.	Szkolenia członków GKRPA.	UG
27.	Upowszechnianie informacji nt. bazy pomocowej dla osób uzależnionych od alkoholu/pijących szkodliwie oraz kompetencji służb w tym zakresie.	GKRPA
28.	Dofinansowywanie imprez bezalkoholowych.	GKRPA
29.	Wdrażanie i upowszechnianie rekomendowanych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych.	
30.	Prowadzenie warsztatów umiejętności psychospołecznych kształtujących u młodego człowieka postawy abstynencji.	GKRPA
31.	Prowadzenie edukacji społecznej nt. zjawiska przemocy w rodzinie.	GKRPA

Okres realizacji działań: 2015-2021.

4.3.5 Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży

Jednym z najważniejszych czynników konkurencyjności regionu, a tym samym i gminy, warunkującym rozwój społeczno-gospodarczy i ograniczanie poziomu bezrobocia jest, jakość zasobów ludzkich. O ich jakości decyduje poziom wykształcenia, kwalifikacje zawodowe i wiedza ogólna mieszkańców umożliwiająca szybkie przekwalifikowanie się w toku życia zawodowego.

Z przedstawionej w pierwszej części Strategii analizy sytuacji demograficzno-społecznej wynika, że poziom wykształcenia bezrobotnych na terenie Gminy Postomino odbiega od stanu pożądanego. Poziom ten generuje wysoki poziom bezrobocia w gminie. Większość

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

bezrobotnych mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym legitymuje się wykształceniem podstawowym i zawodowym. Taki poziom wykształcenia bardzo minimalizuje szanse na współczesnym rynku pracy. Należy, więc przede wszystkim zadbać o poprawę poziomu wykształcenia wśród mieszkańców gminy. Działania prowadzące do tego powinny być skierowane na podwyższanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży na bardziej zadawalającym niż dotychczas poziomie. Dzieci i młodzież dzięki dostępowi do nowoczesnej infrastruktury w ramach działających na terenie gminy szkół, będą mogły lepiej rozwijać swoje zdolności edukacyjne na poziomie podstawowym i gimnazjum. Dzięki temu będą mogły kontynuować naukę na poziomie średnim i wyższym poza gminą, lepiej przygotowane, zwłaszcza z zakresu języków obcych.

Dzięki stworzonemu systemowi stypendialnemu, zdolne dzieci z ubogich rodzin będą mogły kształcić się na poziomie średnim oraz wyższym poza granicami gminy. Odciąży to rodziców oraz samą młodzież od kosztów ponoszonych w związku z koniecznością uczęszczania do szkół poza granicami gminy.

Podnoszenie jakości zasobów ludzkich na terenie gminy powinno być również skierowane na dorosłych. Należy stworzyć możliwość doksztalcania się lub podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Postulatem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są zatem działania ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych młodych ludzi, jak również przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym. Formy aktywności adresowane do dzieci i młodzieży powinny być realizowane w sposób przystępny i atrakcyjny, uwzględniających rozwój pasji i zainteresowań, a jednocześnie produktywny, wspierający nabywanie kompetencji osobistych i społecznych.

Cel strategiczny 5: Podwyższenie jakości zasobów ludzkich na terenie gminy poprzez przebudowę gminnego systemu edukacji

Cele operacyjne:

1. Zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
2. Wzmocnienie kompetencji ułatwiających pełnienie ról rodzinnych, społecznych i zawodowych.
3. Wzrost aktywności środowisk młodzieżowych w gminie.
4. Zmniejszenie problemu demoralizacji oraz zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
1.	Stworzenie systemu opieki nad dziećmi do lat 3 w postaci żłobka, klubu dziecięcego, zapewniających dzieciom właściwą opiekę pielęgnacyjną oraz edukacyjną z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka	UG, szkoły gminne,
2.	Organizacja miejsc w przedszkolach i innych formach opieki przedszkolnej umożliwiająca pełny dostęp dla dzieci w wieku 3-5 lat, połączona z akcją upowszechniającą wśród rodziców pozytywny wpływ edukacji przedszkolnej na rozwój dzieci.	UG, szkoły gminne,
3.	Wdrażanie programów rozwojowych gminnych placówek oświatowych w	UG, szkoły

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
	zakresie potrzeb inwestycyjnych szkół, podnoszenia jakości kształcenia, a także wzmacniania aspiracji edukacyjnych uczniów.	gminne,
4.	Realizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych w różnych formach (np. kółek, konkursów, turniejów sportowych, wycieczek i obozów edukacyjnych) doskonalących wiedzę i umiejętności, rozwijających pasje i zainteresowania, jak również stwarzających możliwość szerszego udziału dzieci i młodzieży w kulturze, sztuce i sporcie.	UG, szkoły gminne,
5.	Kształcenie dzieci i młodzieży w ramach zajęć szkolnych oraz pozaszkolnych w zakresie ekonomii i przedsiębiorczości (w tym zasad prowadzenia własnej firmy, organizacji pozarządowej lub spółdzielni); aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym, jak również nabywania kluczowych kompetencji osobistych i społecznych.	UG, szkoły gminne, świetlice środowiskowe, CKIS
6.	Lepsze wykorzystanie zasobów gminy dla potrzeb rozwoju dzieci i młodzieży –modernizacja i doposażenie świetlic wiejskich, stworzenie miejsc spotkań dla młodzieży (np. w formie klubów) oraz zatrudnienie opiekunów i animatorów prowadzących zajęcia.	UG, szkoły gminne,
7.	Wsparcie aktywizacji oraz samoorganizacji środowisk młodzieżowych poprzez organizację szkoleń i kursów dla ich liderów, a także promowanie różnorodnych osiągnięć dzieci i młodzieży.	UG, szkoły gminne,
8.	Organizacja doradztwa zawodowego oraz szkoleń wspierających nabywanie przez młodzież w wieku gimnazjalnym podstawowej wiedzy o rynku pracy oraz podejmowanie wyborów dotyczących dalszej ścieżki kształcenia/kariery zawodowej.	UG, szkoły gminne,
9.	Zapewnienie wsparcia organizacyjnego i finansowego (np. stypendia szkolne) dla zdolnej młodzieży uczestniczącej w systemie kształcenia formalnego oraz młodzieży, która przedwcześnie zakończyła edukację.	UG, szkoły gminne,
10.	Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami lokalnymi zajmującymi się dziećmi i młodzieżą, w szczególności zagrożoną demoralizacją i wykluczeniem społecznym.	UG, szkoły gminne, GOPS,

Okres realizacji działań: 2015-2021.

4.3.6 Działania na rzecz włączenia osób starszych i niepełnosprawnych

Wielu mieszkańców gminy ze względu na zły stan zdrowia, niepełnosprawność fizyczną i/lub intelektualną oraz podeszły wiek, potrzebuje stałej lub okresowej opieki ze strony osób, które pozostają z nimi w e wspólnym gospodarstwie domowym albo wymaga wsparcia instytucji do tego powołanych. Jednakże zmniejszona zdolność do wypełniania ról społecznych z powodu naruszenia sprawności organizmu nie powinna być czynnikiem ograniczającym czy wręcz uniemożliwiającym korzystanie z dóbr i instytucji publicznym oraz uczestnictwo w życiu zbiorowym.

Długotrwała lub ciężka choroba może być okresem przejściowym a może być przyczyną w przyszłości określenia stopnia niepełnosprawności. Problem ludzi chorych w naszym społeczeństwie często nie zostaje w pełni rozwiązany z powodu braku dostępu do specjalistów, trudnej sytuacji finansowej służby zdrowia, zaniechania leczenia z powodu np. obawy przed utratą pracy i pojawienia się ubóstwa, zbyt kosztownych leków w stosunku do dochodów (problem

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

seniorów, rodzin wielodzietnych, niepełnych) W tym zakresie należy prowadzić profilaktykę zapobiegania różnego rodzaju chorobom i uzależnieniom np. promocja zdrowego stylu życia.

Priorytet ten poświęcony jest osobom starszym (od 60 roku życia), przewlekle chorującym, zwłaszcza psychicznie oraz osobom z niepełnosprawnościami zamieszkującym Gminę Postomino. Są to kobiety i mężczyźni w różnym wieku, o różnym statusie materialnym i społecznym, w różnym stopniu doświadczające trudności w samodzielnym funkcjonowaniu. To, co je często łączy, to poważne zagrożenie wykluczeniem społecznym albo już faktyczna izolacja. W odpowiedzi na ten stan powinny być podejmowane działania minimalizujące lub likwidujące niekorzyści oraz ograniczenia aktywności ludzkiej, będące wynikiem takiej organizacji społeczeństwa, która nie bierze pod uwagę potrzeb, oczekiwań i możliwości osób zależnych od innych.

Cel strategiczny 6: Budowanie systemu oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych i seniorów

Cele operacyjne:

1. Stworzenie osobom niepełnosprawnym i starszym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.
2. Wyrównanie szans życiowych osób niepełnosprawnych.
3. Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy.
4. Przeciwdziałanie izolacji społecznej niepełnosprawnych dzieci.
5. Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych.
6. Doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym i w podeszłym wieku.
7. Poprawa dostępu osób niesamodzielnych do usług społecznych.
8. Wzrost aktywności osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorujących.

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
1.	Zapewnienie domowych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych w celu jak najdłuższego utrzymania ich w środowisku zamieszkania.	GOPS
2.	Ułatwienie dostępu do badań profilaktycznych, porad lekarzy specjalistów oraz rehabilitacji dla osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorujących (współdziałanie z placówkami służby zdrowia).	GOPS
3.	Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, a także w miejscach powszechnie uczęszczanych.	GOPS partnerzy; UG, PCPR
4.	Organizacja wsparcia instytucjonalnego w formie pobytu w ośrodku wsparcia dziennego (dzienny dom pobytu), udzielającym pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, sprawującego częściową opiekę nad uczestnikami, stymulującego intelektualną, psychiczną i fizyczną sprawność osób starszych oraz niepełnosprawnych.	GOPS
5.	Upowszechnianie pomocy sąsiedzkiej oraz wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.	GOPS
6.	Organizacja różnorodnych form aktywności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i sportowej osób starszych, niepełnosprawnych i chorujących.	GOPS, CKIS, NGO
7.	Realizacja akcji i imprez lokalnych służących integracji oraz przełamywaniu stereotypów dotyczących osób starszych i	GOPS, UG,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
	niepełnosprawnych wśród społeczeństwa, w szczególności poprzez promowanie pozytywnych przykładów w środowisku.	CKIS, NGO
8.	Tworzenie wspólnej platformy działania z organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w celu koordynacji działań, dotowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych.	GOPS, UG, CKIS, NGO
9.	Przeszkolenie pracowników socjalnych GOPS w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych.	GOPS, partnerzy: instytucje szkoleniowe
10.	Utworzenie wolontariatu socjalnego, które zadaniem będzie udzielanie pomocy i wsparcia osobom i rodzinom osób niepełnosprawnych oraz pomoc stanowiąca uzupełnienie usług opiekuńczych świadczonych na rzecz osób starszych i przewlekle chorych.	GOPS
11.	Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.	GOPS
12.	Przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych, czy też ich rodziców bądź opiekunów m.in. poprzez podejmowanie inicjatyw umożliwiających ich integrację z pełnosprawnymi mieszkańcami gminy.	GOPS: partnerzy: miejsce parafie, NGO
13.	Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu akceptacji niepełnosprawnych i wiedzy o niepełnosprawności w środowisku lokalnym.	GOPS: partnerzy: PCPR, miejsce parafie, NGO
14.	Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym w zakresie zapewnienia sprzętu ortopedycznego.	GOPS, PCPR
15.	Rozwój pomocy i samopomocy w zakresie zidentyfikowanych potrzeb w obszarze niepełnosprawności i długotrwałej choroby	GOPS
16.	Rozwój wolontariatu.	GOPS
17.	Opracowywanie projektów i programów aktywizujących osoby starsze i niepełnosprawne.	GOPS
18.	Aktywizacja środowiskowa do wspólnych działań społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i starszych.	GOPS, CKIS, NGO

Okres realizacji działań: 2015-2021.

4.3.7 Pobudzenie aktywności i integracji społecznej

Mieszkańcy Gminy Postomino tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową. Administracyjnie wyodrębniony obszar, działające instytucje społeczne oraz poczucie przynależności i zrodzone na jego podłożu zaangażowanie obywateli stanowią konstytutywne elementy wspólnoty lokalnej. To w niej powinny być tworzone warunki zachęcające mieszkańców do aktywności wykraczającej poza sferę rodzinną i zawodową. Do tego potrzebne jest budowanie postaw wzajemnego szacunku, podnoszenie zdolności do współpracy oraz umiejętności uczenia się, a także wzmocnienie poczucia wspólnoty. Innymi słowy, potrzebny jest dobrze rozwinięty

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

kapitał społeczny, jako potencjał norm, wartości i zachowań tworzących podstawę relacji społecznych opartych na zaufaniu i współpracy, kreatywności, wymianie wiedzy oraz rozwojowi.

Rozwój społeczny środowiska lokalnego będzie jednym z najważniejszych elementów kształtujących prestiż polityki społecznej. Aktywność obywateli koncentrującą się m.in. na działaniach organizacji pozarządowych należy wspierać poprzez rozmaite instrumenty, które będą miały wpływ na rozwój osobowy organizacji i szersze ich włączenie w nurt życia publicznego. Konieczne są zmiany polegające na odejściu od świadczeń opiekuńczych i ratownictwa społecznego, które poprzez rozbudowany system działań osłonowych utrwalają zjawisko bezradności społecznej aniżeli aktywizował do działania. Zmiana oznacza także stopniowe zwiększenie znaczenia samego procesu zarządzania polityką społeczną wobec dotychczasowego nacisku nakładanego na proces jej bezpośredniego wykorzystania.

W procesie tym bardzo ważne jest nowe określenie roli organizacji pozarządowych w celu najbliższych lat oraz systematyczne inwestycje w budowę kapitału społecznego w szczególności poprzez edukację osób dorosłych.

Cel strategiczny 7: Zwiększenie aktywności społecznej oraz poczucia integracji w środowisku lokalnym

Cele operacyjne:

1. Profesjonalizacja pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej metodą CAL.
2. Rozszerzenie współpracy pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami samorządowymi.
3. Wzmocnienie wspólnej tożsamości i odpowiedzialności mieszkańców za otoczenie.
4. Wzrost wiedzy i świadomości społecznej w ważnych obszarach życia.
5. Poprawa dostępności przestrzeni publicznej.
6. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego.

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
1.	Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych.	GOPS, UG
2.	Systematyczne wzmacnianie kadry Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez dokształcanie i utrzymanie odpowiedniej liczny pracowników socjalnych.	GOPS, UG
3.	Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach uzyskania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom gminy, m.in. poprzez Internet, plakaty, organizowanie spotkań informacyjnych.	UG, GOPS partnerzy: NGO
4.	Wdrożenie systemu oceny jakości oferowanych usług.	UG, GOPS partnerzy: NGO
5.	Rozwijanie ruchu pozarządowego na terenie gminy poprzez uczestnictwo w szkoleniach dla liderów.	UG, GOPS partnerzy: NGO
6.	Wspieranie organizacyjne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe.	UG, GOPS partnerzy: NGO
7.	Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwania wolontariuszy do współpracy	UG, GOPS

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino
na lata 2015-2021**

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
	w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.	partnerzy: NGO
8.	Opracowywanie i realizacja corocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.	UG, GOPS partnerzy: NGO
9.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, fundacjami i stowarzyszeniami działającymi w zakresie polityki społecznej	GOPS, UG
10.	Zaktywizowanie społeczeństwa do działań na rzecz poprawy warunków społecznych w gminie w tym tworzenia organizacji, stowarzyszeń i fundacji.	GOPS, UG
11.	Organizacja w sołectwach uroczystości i imprez kultywujących lokalne tradycje oraz zwyczaje z okazji świąt narodowych, religijnych, i ważnych rocznic, dożynek, dnia matki, dnia dziecka itp. oraz cyklicznych akcji sprzątania wsi z aktywnym zaangażowaniem mieszkańców sołectwa w zaplanowanie oraz organizację wydarzeń.	GOPS, CKIS, UG partnerzy: sołectwa
12.	Zaangażowanie dzieci i młodzieży oraz seniorów w inicjatywy wolontarystyczne sprzyjające integracji międzypokoleniowej oraz kultywowaniu tradycji i zwyczajów lokalnych.	GOPS, UG, NGO, CKIS
13.	Edukacja kulturalna mieszkańców realizowana w różnych formach np. wyjazdów do kina, teatru, filharmonii; tworzenie kół zainteresowań, spotkania z artystami, poznawanie kultury innych narodów oraz języków obcych.	GOPS, NGO, UG, CKIS
14.	Edukacja ekologiczna mająca na celu podniesienie poziomu świadomości społecznej oraz kształtowanie postaw dbania o środowisko naturalne.	GOPS, NGO, UG, CKIS
15.	Tworzenie warunków do rozwoju oddolnej aktywności mieszkańców, m.in. poprzez: - szkolenia liderów lokalnych oraz działaczy organizacji pozarządowych, - zatrudnienia animatorów lokalnych, - fundusze sołeckie, - finansowanie inicjatyw lokalnych, - wsparcie rzeczowe, organizacyjne i finansowe zadań użyteczności publicznej realizowanych przez organizacje pozarządowe i kościelne.	GOPS, NGO, UG, CKIS
16.	Wykorzystywanie różnorodnych form konsultacji społecznych z mieszkańcami (np. zebrania wiejskie, spotkania otwarte, warsztaty obywatelskie, badania ankietowe) przy podejmowaniu przez władze gminy decyzji w sprawach ważnych dla społeczności, w sposób stwarzający warunki do powszechnego w nich uczestnictwa osób i organizacji obywatelskich.	GOPS, NGO, UG,
17.	Wsparcie inicjatyw społecznych oraz projektów inwestycyjnych przyczyniających się do poprawy stanu bezpieczeństwa ludności gminy, w tym m.in.: - budowa i remont dróg, chodników i zatoczek dla autobusów, - poprawa oświetlenia na wsi, - promowanie bezpieczeństwa na drodze (np. rozdawanie mieszkańcom gadżetów w postaci odblasków); - organizacja we współpracy z policją, strażą pożarną i innymi podmiotami pogadarek oraz szkoleń podnoszących świadomość mieszkańców w zakresie dbania o bezpieczeństwo.	GOPS, NGO, UG,
18.	Budowa kapitału społecznego w środowiskach zagrożonych ubóstwem	GOPS, UG,

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino
na lata 2015-2021**

Lp.	Działanie	Odpowiedzialni za realizację
	poprzez programy aktywności lokalnej.	

Okres realizacji działań: 2015-2021.

5. Planowany budżet

W ramach realizacji działań statutowych przewidywane jest pozyskiwanie w znacznym zakresie środków zewnętrznych, w tym działania partnerskie z organizacjami pozarządowymi, będącymi Liderem w realizacji zadań publicznych.

Na działania określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 – 2021 środki finansowe będą pochodzić z :

1. środki z budżetu samorządu gminy i powiatu;
2. środki z budżetu samorządu województwa;
3. środki z budżetu państwa, w tym dotacje celowe ministerstw;
4. środki własne partnerów biorących udział w realizacji celów Strategii (np. organizacji pozarządowych);
5. podmiotów prywatnych;
6. środki z funduszy zewnętrznych, m.in. z fundacji;
7. środki z funduszy krajowych (np. z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych);
8. środki pozyskiwane z celowych programów realizowanych na szczeblu krajowym, np. z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Programu „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu”, Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i innych,
9. środki z budżetu Unii Europejskiej (z Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego) w ramach realizacji Programów Operacyjnych.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki gminy na bieżącą działalność. Czynnikiem utrudniającym szacowanie źródeł finansowania jest powstawanie dokumentów programowych nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020. Ponadto wysokość środków przeznaczonych na realizację Strategii będzie zależała także od stopnia zaangażowania różnych podmiotów – partnerów realizacji Strategii.

Zakłada się, że cele i działania określone w Strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej gminy i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu gminy w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również podstawą starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie określonych przedsięwzięć.

6. System wdrażania

Opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych jest zadaniem obowiązkowym gminy, co wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Ponadto art. 110 wymienionej ustawy wskazuje ośrodek pomocy społecznej, jako podmiot koordynujący realizację strategii. Biorąc dodatkowo pod uwagę inne uregulowania prawne dotyczące funkcjonowania samorządu gminy, należy dojść do wniosku, iż główną rolę we wdrażaniu założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino będą odgrywać władze samorządowe (wójt, rada gminy), jednostki organizacyjne (UG, GOPS, CKiS) oraz jednostki pomocnicze (sołectwa). Jednakże wizja oraz misja strategii nie będą możliwe w pełni do osiągnięcia bez współpracy z Samorządem Powiatu Sławieńskiego i Województwa Zachodniopomorskiego, administracją rządową, zewnętrznymi instytucjami pomocy społecznej i rynku pracy, służbą zdrowia, policją, podmiotami ekonomii społecznej, przedsiębiorcami, a także – a może przede wszystkim – z mieszkańcami gminy. Należy przy tym podkreślić, że zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino są w różnym stopniu wiążące dla poszczególnych instytucji czy organizacji, jednakże skuteczne i efektywne działanie oraz współdziałanie wyżej wymienionych podmiotów wydaje się warunkiem niezbędnym do osiągnięcia sukcesu w realizacji celów długoterminowych.

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Postomino na lata 2015-2021 priorytety, cele i kierunki działań wskazane w dokumencie. Z uwagi na specyfikę inicjatyw zawartych w niniejszym dokumencie, w większości przypadków ich realizacja będzie odbywać się w sposób systematyczny i ciągły w perspektywie czasowej obowiązywania strategii.

Zadania w zakresie zarządzania Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino będą miały przede wszystkim charakter:

- planistyczny – polegający na operacjonalizacji zapisów strategii w postaci programów oraz bardziej szczegółowych planów rocznych, a także ustalaniu z interesariuszami bieżących potrzeb, podziału zadań i odpowiedzialności itp.;
- informacyjno-konsultacyjny – polegający na przekazywaniu władzom gminy, lokalnym partnerom i instytucjom współpracującym oraz mieszkańcom informacji na temat stanu wdrożenia poszczególnych priorytetów, a także pozyskiwaniu informacji zwrotnej w tym zakresie;
- monitorujący – polegający na regularnej weryfikacji poziomu osiągnięcia celów i rezultatów oraz zakresu zrealizowanych działań;
- ewaluacyjny – polegający na dokonywaniu oceny jakościowej postępów we wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino oraz osiągniętych efektów;
- wnioskodawczy – polegający na przedkładaniu władzom gminy oraz lokalnym partnerom stosownych wniosków oraz rekomendacji dotyczących decyzji korygujących wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino oraz dokonania aktualizacji dokumentu (m.in. w kontekście zmieniających się zewnętrznych uwarunkowań prawnych).

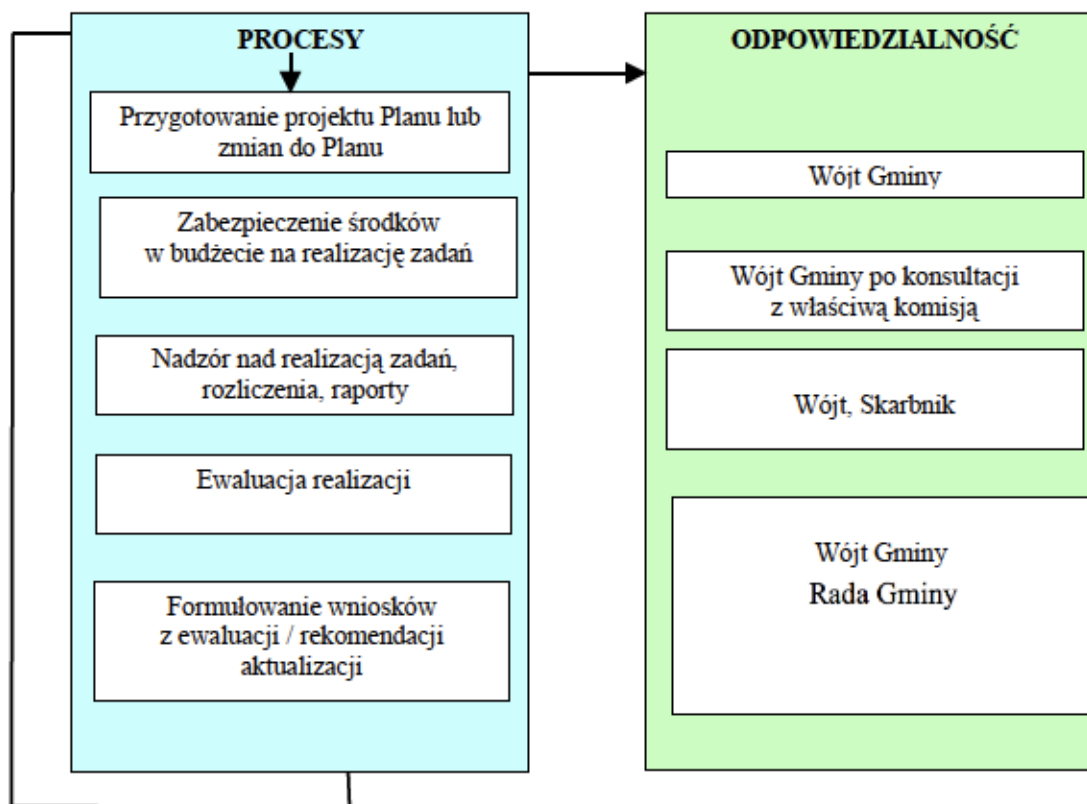
Za koordynację wdrażania strategii będzie odpowiedzialny **zespół zadaniowy**, który po przyjęciu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino przez radę

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

gminy powinien zostać powołany zarządzeniem Wójta Gminy Postomino. Zarządzenie określi skład, zadania oraz tryb pracy zespołu. Istotne jest, aby oprócz Kierownika GOPS i ewentualnie innych pracowników ośrodka, w zespole znaleźli się przedstawiciele kluczowych instytucji działających w obszarze gminnej polityki społecznej, w szczególności urzędu gminy, placówek oświatowych i kultury, radni i sołtysi, a także reprezentanci sektora obywatelskiego. Należy bowiem podkreślić, iż – wbrew potocznym opiniom – **strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem dla całej gminy, a nie tylko gminnego ośrodka pomocy społecznej**. Jej zakres wykracza poza zadania określone ustawą o pomocy społecznej. Ponadto, podejmowanie skutecznych działań w obszarze polityki społecznej przez gminę wymusza angażowanie lokalnych partnerów oraz obywateli. Jest to bowiem obszar interdyscyplinarny, zależny od wielu powiązanych ze sobą czynników.

System wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obejmuje szereg procesów niezbędnych do jej realizacji oraz podmioty, które będą zaangażowane w ich wykonywanie. Procesy wdrażania Strategii i zakres odpowiedzialności przedstawiony jest na wykresie poniżej.

Rysunek 1 Schemat wdrażania Strategii



Opracowanie własne

We wdrażanie Strategii, w zależności od typu projektu, będą również zaangażowane inne jednostki lub organy, niż wskazane na schemacie. Będą to w szczególności inne samorządowe jednostki organizacyjne, których dane zadanie będzie bezpośrednio dotyczyć.

7. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

7.1 System monitorowania i oceny Planu

Monitoring to proces gromadzenia oraz analizowania informacji ilościowych i jakościowych w celu odpowiedzi na pytania: „Co, kiedy i jak zostało zrobione?”. Pozwala uchwycić różnice pomiędzy założeniami planu strategicznego a ich faktycznym wykonaniem. Monitoring jest podstawą dla sprawozdawczości (raportowania), zarządzania zmianą oraz ewaluacji. Dane zebrane w trakcie procesu monitorowania są analizowane a następnie opracowywane w formie sprawozdań na potrzeby wewnętrzne oraz raportów prezentowanych opinii publicznej. Wypracowane wnioski i rekomendacje wspomagają proces decyzyjny oraz zarządzanie informacjami, ułatwiając znajdowanie rozwiązań w sytuacjach, kiedy zostaną zidentyfikowane odchylenia od pierwotnych założeń. Ponadto monitoring uzupełniony okresową ewaluacją może stać się źródłem cennych wskazówek dla działań korygujących i usprawniających, a także nowelizacji (aktualizacji) przyjętych planów.

Kompleksowy monitoring wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Postomino na lata 2015-2021 będzie prowadzony raz w roku. Efektem tych prac będą raporty z monitoringu realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino, które powinny zostać przedłożone Radzie Gminy podczas sesji. Wnioski i rekomendacje wypracowane w trakcie monitoringu będą podstawą do ewaluacji założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino, a także do podjęcia ewentualnej decyzji o nowelizacji jej tekstu, o ile zaistnieje taka potrzeba. Najpóźniej w 2021 roku gmina będzie musiała rozpocząć proces aktualizacji strategii – albo poprzez wydłużenie czasu jej obowiązywania (np. jeśli okaże się, że założone cele są nadal aktualne) albo przyjęcie zupełnie nowego tekstu dokumentu w horyzoncie czasowym od 2022 roku.

Istotne znaczenie dla skuteczności procesu pozyskiwania danych od lokalnych instytucji i organizacji będzie miało aktywne włączenie się władz gminy w proces monitoringu strategii. Zaleca się zatem, aby kluczową korespondencję w tym zakresie, np. pisma z prośbą o przekazanie informacji na temat zrealizowanych działań, podpisywał Wójt Gminy Postomino. Rolą Zespołu zadaniowego będzie natomiast analiza oraz opracowanie, w formie raportu monitoringowego, pozyskanych danych.

Monitoring strategii wymaga, aby już na etapie planowania określić pewne parametry, które pozwolą w sposób efektywny poprowadzić cały proces. Kluczowe wydaje się zatem wskazanie, jaki będzie jego zakres oraz jakimi metodami zostanie zrealizowany. Przedmiotem monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino będą sformułowane niżej **wskaźniki** oparte na obiektywnych dowodach obrazujących stan założonych działań oraz osiągniętych rezultatów i celów. Zgodnie z art. 16 b ustawy o pomocy społecznej, strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna zawierać w szczególności wskaźniki realizacji działań. Jednakże, ażeby pokazać szerszy kontekst wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino, zakłada się również prospektywne monitorowanie sytuacji społecznej i gospodarczej Gminy Postomino w oparciu o „wskaźniki kontekstowe”.

Istotne znaczenie będzie miało ponadto śledzenie zmian prawa przede wszystkim w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej. Unijne i krajowe regulacje prawne stanowią

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

obszar zewnętrznych uwarunkowań wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino, na które władze gminy i jej mieszkańcy mają tylko pośredni wpływ.

WSKAŹNIKI KONTEKSTOWE

1.	Liczba ludności gminy wg faktycznego miejsca zamieszkania – ogółem oraz w podziale na płeć.	Źródło: GUS
2.	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogóle ludności gminy (w %).	Źródło: GUS
3.	Przyrost naturalny oraz saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych.	Źródło: GUS
4.	Liczba pracujących z obszaru gminy – ogółem oraz w podziale na płeć.	Źródło: GUS
5.	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych z terenu gminy: - ogółem - w podziale na płeć - według czasu pozostawania w rejestrze	Źródło: PUP Iława
6.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym ogółem oraz w podziale na płeć.	Źródło: GUS
7.	Liczba podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy ogółem oraz w przeliczeniu na 10 tys. ludności.	Źródło: REGON - GUS
8.	Struktura podmiotów gospodarki narodowej według form prawnych.	Źródło: REGON - GUS
9.	Dochody ogółem oraz dochody własne budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca.	Źródło: UG/GUS
10.	Wydatki ogółem oraz wydatki inwestycyjne budżetu gminy na 1 mieszkańca.	Źródło: UG/GUS
11.	Udział świadczeń na rzecz osób fizycznych w wydatkach budżetu gminy ogółem (w %).	Źródło: UG/GUS
12.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej: - liczba osób, którym przyznano świadczenie; - liczba rodzin; - liczba osób w rodzinach.	Źródło: GOPS
13.	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców (w %).	Źródło: wyliczenia własne.
14.	Wartość świadczeń pieniężnych i innych rodzajów pomocy udzielanych mieszkańcom gminy w ramach różnych systemów wsparcia.	Źródło: GOPS

WSKAŹNIKI DZIAŁAŃ I REZULTATÓW

Cel strategiczny 1: Aktywizacja środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia.

Produkty:

1. Zmniejszenie liczby bezrobotnych i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,
2. Zaspokojenie podstawowych potrzeb człowieka,
3. Wzrost poczucia bezpieczeństwa,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

4. Nabycie umiejętności poszukiwania pracy,
5. Podjęcie zatrudnienia- praca na podstawie umowy o pracę, staż/ przygotowanie zawodowe, prace społecznie użyteczne.
6. Podniesienie kwalifikacji zawodowych, ukończenie kursu/ szkolenia zawodowego, przekwalifikowującego.
7. Podjęcie/ kontynuowanie nauki.
8. Zatrudnienie w każdej placówce edukacyjnej na terenie gminy wykwalifikowanego doradcę zawodowego.
9. Uruchomienie na terenie Gminy Centrum Integracji Społecznej.
10. Warsztaty i szkolenia z obszaru Ekonomii Społecznej.
11. Porozumienie na rzecz rozwoju Ekonomii Społecznej w Gminie.
12. Umożliwienie zdobycia i utrzymania zatrudnienia oraz podniesienie poziomu kwalifikacji poprzez podmioty ekonomii społecznej.

Wskaźniki pomiaru celu:

1. Liczba osób biorących udział w programach i projektach skierowanych do osób bezrobotnych,
2. Liczba osób objętych aktywnymi formami wsparcia,
3. Liczba osób objętych pomocą finansową z tytułu bezrobocia,
4. Liczba świadczeń przyznanych i wypłaconych zasiłków okresowych z powodu bezrobocia.
5. Liczba osób korzystających z dofinansowania.
6. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu aktywizacji zawodowej.
7. Liczba osób, z którymi został zrealizowany kontrakt socjalny w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej.
8. Liczba osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych i robót publicznych,
9. Liczba współpracujących zakładów pracy,
10. Liczba zatrudnionych doradców zawodowych w placówkach szkolnych.
11. Liczba osób uczestniczących w Centrum Integracji Społecznej.
12. Liczba osób, które skorzystają z warsztatów i szkoleń.
13. Liczba grup inicjatywnych zamierzających założyć spółdzielnie socjalne.
14. Liczba osób i instytucji zaangażowanych w działania na rzecz rozwoju Ekonomii Społecznej.
15. Liczba osób, które wzięły udział w wyjazdach studyjnych.
16. Liczba osób, które uczestniczyły w działaniach Podmiotów Ekonomii Społecznej.

Wartość obecna wskaźnika-wartość bazowa: 46% ogółu korzystających z pomocy społecznej.¹

Wartość docelowa wskaźnika: 42%

¹ Liczba osób wyrażona w procentach obrazująca stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia (390) do liczby osób w rodzinach korzystającej z pomocy i wsparcia z systemu pomocy społecznej (848). Dane pochodzą z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2014 rok.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Cel strategiczny: Profesjonalizacja działalności systemu pomocy społecznej w zapobieganiu ubóstwu i łagodzeniu jego skutków

Produkty:

1. Zaspokojenie podstawowych potrzeb człowieka.
2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa.
3. Pomoc żywnościowa dla osób najuboższych, współpraca z bankiem żywności.
4. Programy osłonowe.
5. Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”.
6. Stypendia socjalne, zasiłki szkolne, wyprawki szkolne.

Wskaźniki pomiaru celu:

1. Liczba klientów pomocy społecznej.
2. Liczba rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej.
3. Liczba osób objętych pomocą w ramach realizacji programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”
4. Liczba uczniów otrzymujących pomoc materialną w postaci: stypendium socjalnego, zasiłku szkolnego, wyprawki szkolnej.
5. Liczba przyznanych lokali komunalnych w ramach realizacji listy przydziałów mieszkań.
6. Liczba przyznanych lokali socjalnych.
7. Liczba klientów pomocy społecznej objęta kontraktami socjalnymi.
8. Liczba udzielonych świadczeń.
9. Kwoty udzielonych świadczeń.
10. Liczba akcji promocyjnych.
11. Liczba szkoleń dla pracowników GOPS.
12. Liczba pozyskanych wolontariuszy.
13. Liczba pracowników objętych wsparciem przeciw wypaleniu zawodowemu.
14. Liczba pozyskanych partnerów.

Wartość obecna wskaźnika-wartość bazowa: 46% ogółu korzystających z pomocy społecznej.²

Wartość docelowa wskaźnika: 42%

Cel strategiczny 3: Kompleksowa opieka nad rodziną i dzieckiem. Wzmocnienie trwałości rodziny i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom dezorganizacyjnym życia rodzinnego.

Produkty:

1. Zmniejszenie liczby rodzin wymagających interwencji instytucji zewnętrznych w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez te rodziny.

² Liczba osób wyrażona w procentach obrazująca stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (215) do liczby osób w rodzinach korzystającej z pomocy i wsparcia z systemu pomocy społecznej (848). Dane pochodzą z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2014 rok.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

2. Wzrost motywacji u dzieci i młodzieży do podnoszenia kwalifikacji, rozwijania zainteresowań, talentów, uczestnictwa w życiu środowiska lokalnego.
3. Brak zachowań ryzykownych u dzieci i młodzieży (alkohol, narkotyki, papierosy, uzależnienia od Internetu, hazard).

Wskaźniki pomiaru celu:

1. Liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej.
2. Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach realizowanych programów i projektów skierowanych do rodzin.
3. Liczba rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej.
4. Liczba rodzin korzystających z poradnictwa.
5. Liczba dzieci biorących udział w formach zorganizowanego wypoczynku.
6. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.
7. Liczba uczestników zorganizowanych imprez skierowanych do rodzin.
8. Liczba rodzin objętych kontraktem socjalnym w zakresie wspierania w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Wartość obecna wskaźnika-wartość bazowa: 37% ogółu korzystających z pomocy społecznej.³

Wartość docelowa wskaźnika: 33%

Cel strategiczny 4: Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie.

Produkty:

1. Zmniejszenie liczby osób uzależnionych, współuzależnionych i korzystających ze świadczeń.
2. Zaspokojenie podstawowych potrzeb członków rodziny.
3. Wzrost poczucia bezpieczeństwa.
4. Nabycie umiejętności radzenia sobie z uzależnieniami, zmniejszenie problemów społecznych wynikających z uzależnienia, przemocy, bezradności, długotrwałej choroby.

Wskaźniki pomiaru celu:

1. Liczba działań edukacyjnych.
2. Liczba odbiorców działań edukacyjnych.
3. Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów.
4. Liczba kontroli punktów sprzedaży napoi alkoholowych.
5. Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe.
6. Liczba wniosków wpływających do GKRPA o leczenie odwykowe.
7. Liczba porad indywidualnych i grupowych dla ofiar oraz sprawców przemocy w rodzinie.
8. Liczba Niebieskich Kart.

³ Liczba osób wyrażona w procentach obrazująca stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (315) do liczby osób w rodzinach korzystającej z pomocy i wsparcia z systemu pomocy społecznej (848). Dane pochodzą z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2014 rok.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

9. Liczba informacji na temat ofiar przemocy dla osób pijących szkodliwie, uzależnionych i ich rodzin.
10. Liczba świetlic środowiskowych.
11. Liczba dzieci korzystających ze świetlic środowiskowych.
12. Liczba dzieci uczestniczących w programach sportowych w ramach profilaktyki uzależnień.
13. Liczba dzieci uczestniczących w wypoczynku letnim.
14. Liczba osób objętych szkoleniem kompetencji.
15. Liczba kampanii, ulotek informatycznych, artykułów prasowych.
16. Liczba festynów, spotkań edukacyjnych, kampanii na rzecz promowania zdrowego stylu życia.
17. Liczba grup wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin.
18. Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Wartość obecna wskaźnika-wartość bazowa: 7% ogółu korzystających z pomocy społecznej.⁴

Wartość docelowa wskaźnika: 6%

Cel strategiczny 5: Podwyższenie jakości zasobów ludzkich na terenie gminy poprzez przebudowę gminnego systemu edukacji.

Produkty:

1. Bogata oferta zajęć pozalekcyjnych.
2. Objęcie opieką jak największej liczby dzieci z rodzin patologicznych.
3. Szeroka oferta spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież.
4. Dostęp do infrastruktury sportowej dla wszystkich chętnych.
5. Bogata oferta spędzania wolnego czasu.

Wskaźniki pomiaru celu:

1. Liczba żłobków, oddziałów żłobkowych, klubów dziecięcych, przedszkoli, punktów przedszkolnych działających na terenie gminy.
2. Odsetek dzieci w wieku 0-3 lata korzystających z opieki żłobka, oddziału żłobkowego, klubu dziecięcego lub opiekuna dziennego.
3. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w różnych formach.
4. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych (realizowanych w różnych formach, np. kółek, konkursów, turniejów sportowych, wycieczek i obozów edukacyjnych) doskonalących wiedzę i umiejętności oraz rozwijających pasje i zainteresowania.
5. Odsetek uczniów szkół gimnazjalnych w gminie objętych doradztwem zawodowym.
6. Liczba dzieci i młodzieży zamieszkującej gminę korzystającej ze stypendiów szkolnych.

⁴ Liczba osób wyrażona w procentach obrazująca stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholu (32) do liczby osób w rodzinach korzystającej z pomocy i wsparcia z systemu pomocy społecznej (848). Dane pochodzą z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2014 rok.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

7. Liczba nadzorów kuratorskich orzeczonych przez sąd rodzinny na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.
8. Liczba przestępstw i wykroczeń popełnionych przez nieletnich sprawców.

Wartość obecna wskaźnika-wartość bazowa: 0% ogółu korzystających z pomocy społecznej.

Wartość docelowa wskaźnika: mierzona będzie wskaźnikami powstałego produktu, rezultatu i oddziaływaniami.

Cel strategiczny 6: Budowanie systemu oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych i seniorów.

Produkty:

1. Poszerzenie dostępu osób niepełnosprawnych i starszych do życia społecznego, kulturalnego, rynku pracy i edukacji.
2. Stworzenie funkcjonalnego oraz dostosowanego do potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych i starszych systemu informacji.
3. Umożliwienie zdobycia i utworzenia zatrudnienia oraz podniesienie poziomu kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych.
4. Większa samodzielność osób niepełnosprawnych.
5. Powstanie lokalnych programów w zakresie likwidacji barier architektonicznych.
6. Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych.
7. Wzrost świadomości o przysługujących osobom z niepełnosprawnością prawach i obowiązkach.
8. Wzrost form aktywności w działaniu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
9. Upowszechnienie wizerunku osób z niepełnosprawnością oraz starszych, jako pełnoprawnych członków społeczności lokalnych .

Wskaźniki pomiaru celu:

1. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi (w tym specjalistycznymi).
2. Liczba osób starszych oraz niepełnosprawnych korzystających z różnorodnych form aktywności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i sportowej.
3. Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych
4. Liczba akcji i imprez lokalnych służących integracji oraz przełamywaniu stereotypów dotyczących osób starszych, niepełnosprawnych i chorujących wśród społeczeństwa.
5. Liczba działających na terenie gminy ośrodków wsparcia dla osób starszych oraz osób niepełnosprawnych
6. Liczba wolontariuszy.
7. Liczba osób uczestniczących w różnych formach aktywizacji.
8. Liczba projektów i programów skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych.
9. Liczba osób objętych działaniami w ramach przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych.
10. Liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w aktywizacji zawodowej.
11. Liczba osób objętych pomocą wolontarystyczną.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Wartość obecna wskaźnika-wartość bazowa: 24% ogółu korzystających z pomocy społecznej.⁵

Wartość docelowa wskaźnika: 22%

Cel strategiczny 7: Zwiększenie aktywności społecznej oraz poczucia integracji w środowisku lokalnym.

Produkty:

1. Wypracowanie metod współpracy powiatu z organizacjami samorządowymi, fundacjami i stowarzyszeniami działającymi w celu poprawy warunków socjalnych .
2. Poprawa sytuacji różnych grup społecznych w powiecie ze względu na zwiększoną możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych.
3. Większa integracja społeczeństwa lokalnego.
4. Wzrost świadomości wspólnoty lokalnej.
5. Wzrost zaangażowania podmiotów pozarządowych w działania na rzecz społeczeństwa lokalnego
6. Rozwój wolontariatu.
7. Rozwój sieci podmiotów i organizacji pozarządowych

Wskaźniki pomiaru celu:

1. Liczba aktywnie działających organizacji współpracujących z gminami i powiatem działających na rzecz reintegracji społecznej.
2. Liczba projektów zrealizowanych przez organizacje pozarządowe w ramach konkursów ogłoszonych przez gminy i powiat
3. Liczba nowych wolontariuszy z terenu gminy działających na rzecz reintegracji społecznej.
4. Liczba oddolnych inicjatyw lokalnych zrealizowanych na terenie gminy.
5. Liczba uczestników oddolnych inicjatyw.
6. Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych z mieszkańcami.
7. Wartość środków finansowych z budżetu gminy przeznaczonych na oddolną aktywność mieszkańców w ramach:
 - funduszu sołectkiego,
 - inicjatywy lokalnej,
 - dotacji na realizację zadań gminy przez organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.
8. Liczba realizowanych PAL.
9. Liczba osób objętych PAL.

Wartość obecna wskaźnika-wartość bazowa: 0% ogółu korzystających z pomocy społecznej.

⁵ Liczba osób wyrażona w procentach obrazująca stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności (205) do liczby osób w rodzinach korzystającej z pomocy i wsparcia z systemu pomocy społecznej (848). Dane pochodzą z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2014 rok.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Wartość docelowa wskaźnika: mierzona będzie wskaźnikami powstałego produktu, rezultatu i oddziaływaniami.

Wstępny sposób weryfikacji wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru:

1. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej,
3. Sprawozdanie roczne MPiPS,
4. Sprawozdanie z Gminnego Programu Wsparcia Rodziny,
5. Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
6. Statystyki policji,
7. Sprawozdania, raporty ewaluacyjne z realizacji projektów z Unii Europejskiej, programów krajowych, wojewódzkich, regionalnych i lokalnych,
8. Podpisane porozumienia o współpracy,
9. Ankieta opracowana na potrzeby ewaluacji działań i stopnia osiągnięcia zamierzonego celu szczegółowego.

Częstotliwość pomiaru: co 12 miesięcy.

7.2 Zarządzanie ryzykiem

Cel strategiczny 1: Aktywizacja środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia.

Działanie:	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:
Działania opisane przy celu nr 1	<p><i>Opis ryzyka:</i> Brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ryzyko zewnętrzne (np. uwarunkowania polityczne, zmiana kryteriów dochodowych, zamrożenie środków finansowych, kryzys gospodarczy. Ryzyko zasobów ludzkich (np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie), brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach, brak dodatkowych miejsc pracy, uzależnienie od świadczeń z pomocy społecznej.</p> <p><i>Sposób przeciwdziałania:</i> Skuteczność i efektywność działania, sprawny przepływ informacji, współpraca wszystkich jednostek działających na rzecz GSRPS, wsparcie superwizyjne, dobór beneficjentów do poszczególnych działań, podnoszenie kompetencji kadr zaangażowanych w działanie, podział zadań i kompetencji w zależności od możliwości podmiotów zaangażowanych w działania, bieżący monitoring działań, wymiana doświadczeń w zakresie „dobrych praktyk” pracy z rodziną w kryzysie, poprzez organizowanie spotkań przedstawicieli służb społecznych.</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Cel strategiczny 2: Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Działanie:	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:
Działania opisane przy celu nr 2	<p><i>Opis ryzyka:</i></p> <p>Brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ryzyko zewnętrzne (np. uwarunkowania polityczne, zmiana kryteriów dochodowych, zamrożenie środków finansowych, kryzys gospodarczy. Ryzyko zasobów ludzkich (np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie, niechęć do zatrudniania asystentów rodziny), brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach, brak motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej, wyuczona bezradność, brak lub niedostateczna umiejętność racjonalnego gospodarowania budżetem, zaburzona hierarchia potrzeb.</p> <p><i>Sposób przeciwdziałania:</i></p> <p>Delegowanie zadań na podmioty mające możliwości ich realizacji, działania partnerskie, pozyskiwanie środków zewnętrznych, podział zadań i odpowiedzialności w zależności od potencjału i możliwości realizatorów, kreowanie i promocja działań profilaktycznych w mediach, prasie, bieżący monitoring i szybkie reagowanie na niepowodzenia.</p>

Cel strategiczny 3: Profesjonalizacja działalności systemu pomocy społecznej w zapobieganiu ubóstwu i łagodzeniu jego skutków.

Działanie:	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:
Działania opisane przy celu nr 3	<p><i>Opis ryzyka:</i></p> <p>Brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ryzyko zewnętrzne (np. uwarunkowania polityczne, zmiana kryteriów dochodowych, zamrożenie środków finansowych, kryzys gospodarczy. Ryzyko zasobów ludzkich (np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie, niechęć do zatrudniania asystentów rodziny), brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach, brak motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej, wyuczona bezradność, brak lub niedostateczna umiejętność racjonalnego gospodarowania budżetem, zaburzona hierarchia potrzeb.</p> <p><i>Sposób przeciwdziałania:</i></p> <p>Delegowanie zadań na podmioty mające możliwości ich realizacji, działania partnerskie, pozyskiwanie środków zewnętrznych, podział zadań i odpowiedzialności w zależności od potencjału i możliwości realizatorów, kreowanie i promocja działań profilaktycznych w mediach, prasie, bieżący monitoring i szybkie reagowanie na niepowodzenia, promocja działań informacyjno – edukacyjnych dla rodzin, zwiększenie liczby specjalistów pracy z rodziną, zaproszenie organizacji pozarządowych do współuczestnictwa w realizacji działań wspierających rodziny w środowiskach zamieszkania.</p>

Cel strategiczny 4: Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom.

Działanie:	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:
------------	--

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Działania opisane przy celu nr 4	<p><i>Opis ryzyka:</i> Brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ryzyko zewnętrzne (np. uwarunkowania polityczne, zmiana kryteriów dochodowych, zamrożenie środków finansowych, kryzys gospodarczy. Ryzyko zasobów ludzkich np. (np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie), brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach, brak dodatkowych miejsc pracy, uzależnienie od świadczeń z pomocy społecznej.</p> <p><i>Sposób przeciwdziałania:</i> Skuteczność i efektywność działania, sprawny przepływ informacji, współpraca wszystkich jednostek działających na rzecz GSRPS, wsparcie superwizyjne, dobór beneficjentów do poszczególnych działań, podnoszenie kompetencji kadr zaangażowanych w działanie, podział zadań i kompetencji w zależności od możliwości podmiotów zaangażowanych w działania, bieżący monitoring działań, promocja działań informacyjno – edukacyjnych dla rodzin, zwiększenie liczby specjalistów pracy z rodziną, zaproszenie organizacji pozarządowych do współ-uczestnictwa w realizacji działań wspierających rodziny w środowiskach zamieszkania.</p>
Cel strategiczny 5: Podwyższenie jakości zasobów ludzkich na terenie gminy poprzez przebudowę gminnego systemu edukacji.	
Działanie:	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:
Działania opisane przy celu nr 5	<p><i>Opis ryzyka:</i> Brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ryzyko zewnętrzne (np. uwarunkowania polityczne, zmiana kryteriów dochodowych, zamrożenie środków finansowych, kryzys gospodarczy. Ryzyko zasobów ludzkich (np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie, niechęć do zatrudniania asystentów rodziny), brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach, brak motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej, wyuczona bezradność, brak lub niedostateczna umiejętność racjonalnego gospodarowania budżetem, zaburzona hierarchia potrzeb.</p> <p><i>Sposób przeciwdziałania:</i> Delegowanie zadań na podmioty mające możliwości ich realizacji, działania partnerskie, pozyskiwanie środków zewnętrznych, podział zadań i odpowiedzialności w zależności od potencjału i możliwości realizatorów, kreowanie i promocja działań profilaktycznych w mediach, prasie, bieżący monitoring i szybkie reagowanie na niepowodzenia.</p>
Cek strategiczny 6: Budowanie systemu oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych i seniorów.	
Działanie:	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:
Działania opisane przy celu nr 6	<p><i>Opis ryzyka:</i> Brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy, GOPS, Ryzyko zewnętrzne (zmiana kryteriów dochodowych, zamrożenie</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

środków finansowych, kryzys gospodarczy. Ryzyko zasobów ludzkich np. (np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie), brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach, duży stopień osób z niepełnosprawnością, jako bariera do uczestniczenia w proponowanych formach wsparcia.

Sposób przeciwdziałania:

Wsparcie superwizyjne, dobór beneficjentów do poszczególnych działań, dobór realizatorów do poszczególnych działań, racjonalny podział zadań w zależności od możliwości realizacji poprzez poszczególne podmioty, promocja działań na rzecz kwestii niepełnosprawności, przekonywanie decydentów o słuszności realizacji poszczególnych działań, odpowiedzialności i konsekwencji niepodejmowania działań generujących znacznie większe koszty w przyszłości.

Cel strategiczny 7: Zwiększenie aktywności społecznej oraz poczucia integracji w środowisku lokalnym.

Działanie:	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:
Działania opisane przy celu nr 7	<p>Brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy, GOPS, Ryzyko zewnętrzne (zmiana kryteriów dochodowych, zamrożenie środków finansowych, kryzys gospodarczy. Ryzyko zasobów ludzkich np. (np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie), brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach, duży stopień osób z niepełnosprawnością, jako bariera do uczestniczenia w proponowanych formach wsparcia, nadmierne obciążenie jednostek organizacyjnych dotychczasowymi zadaniami, niski poziom współpracy między podmiotami, brak wystarczających środków finansowych na działania integracyjne.</p> <p><i>Sposób przeciwdziałania:</i> Skuteczność i efektywność działania, sprawny przepływ informacji, współpraca wszystkich jednostek działających na rzecz GSRPS, wsparcie superwizyjne, dobór beneficjentów do poszczególnych działań, podnoszenie kompetencji kadr zaangażowanych w działanie, podział zadań i kompetencji w zależności od możliwości podmiotów zaangażowanych w działania, bieżący monitoring działań, wymiana doświadczeń w zakresie „dobrych praktyk” pracy z rodziną w kryzysie, poprzez organizowanie spotkań przedstawicieli służb społecznych, zatrudnienie dodatkowej kadry pomocy społecznej, podjęcie działań lokalnych na rzecz zmiany postrzegania roli szkoły i roli rodziny, cykliczna organizacja warsztatów z zakresu komunikacji interpersonalnej.</p>

7.3 Sposoby inicjowania współpracy międzysektorowej

Jako jedną z najważniejszych zmian, które nastąpiły w Polsce w okresie transformacji, można wyróżnić stopniowe odradzanie się postaw obywatelskich, co łączy się z ogólnym rozwojem społeczeństwa obywatelskiego. Szczególny renesans aktywności obywatelskiej

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

obserwujemy w społecznościach lokalnych, zjawisko to jest bezpośrednio związane z restytucją instytucji gminy wprowadzającą samodzielny samorząd gminny (1990r.), a także reformą samorządową z 1999 roku. Poprzez wprowadzenie samorządów na różnych szczeblach, obywatele zostali upodmiotowieni w procesie partycypacji społecznej, uzyskali realne narzędzia wpływu na decyzję dotyczące ich codziennego życia. Organizacje obywatelskie współpracujące z samorządem na zasadzie partnerstwa stanowią razem duet dzięki któremu można zmnożyć potencjały poszczególnych instytucji. Szczególnie ważne jest wypracowanie procedur współpracy pomiędzy organizacjami obywatelskimi a samorządami, a także uwzględnianie ich potencjału w ramach powstających planów strategicznych, takich jak Lokalne Programy Rozwoju.

Spróbujmy także zdefiniować termin partnerstwo. Partnerstwo w tym wypadku rozumiane jest jako sformalizowany związek pomiędzy grupami, oparty na zasadzie uzgadniania polityk i ich wspólnej realizacji, przy równym podziale korzyści i zysków.

Jak można budować partnerstwo w skali gminy? Na szczeblu lokalnym, idealnym modelem jest sytuacja gdy w działania na rzecz partnerstwa angażują się trzy sektory, tzn. samorząd, organizacje pozarządowe oraz przedstawiciele biznesu. Takie forum może być ciałem, które będzie opiniowało główne dokumenty dotyczące kierunków rozwoju społeczności lokalnej, będzie wypracowywało wspólne propozycje rozwiązań płynące z ich doświadczeń. Jest to także bardzo dobry sposób na wymianę informacji pomiędzy poszczególnymi sektorami. W miarę postępów w pracach, jest szansa, że narodzą się wspólne inicjatywy i konkretne działania. To zależy od mobilności lokalnych środowisk oraz od zaangażowania samorządu lokalnego jako animatora działań. Szczególnym narzędziem prawnym, na podstawie którego można „układać” współpracę z organizacjami jest Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 roku. Ustawa zobowiązuje samorząd do uchwalania rocznych planów współpracy z organizacjami, a także do zlecenia zadań organizacjom pozarządowym w trybie konkursu. Należy nadmienić, że zlecenie niektórych zadań organizacjom jest zdecydowanie tańsze niż prowadzenie ich w ramach instytucji samorządowych. Stwarza także możliwość działania rad konsultacyjnych przy poszczególnych samorządach, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Warto także nadmienić o partnerstwie w kontekście wykorzystania unijnych funduszy strukturalnych. Partnerstwo w dokumentach UE oznacza „włączenie w proces podejmowania decyzji i ich realizację odpowiednich szczebli władz wspólnotowych i krajowych, jak również instytucji i środowisk regionalnych oraz lokalnych najlepiej znających potrzeby i możliwości swego regionu” (za słownikiem terminologicznym z Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwoju Zasobów Ludzkich 2004-2006). Partnerstwo jest jedną z zasad polityki strukturalnej UE, wpisaną w prawodawstwo wspólnotowe oraz w polskie akty prawne dotyczące rozwoju regionalnego.

W trakcie oceny projektów zazwyczaj premiowane są programy przygotowane we współpracy z lokalnymi partnerami, w których to realizacji mają swój udział różne sektory. Z czysto praktycznego punktu widzenia, programy przygotowywane międzysektorowo, reprezentują szersze spektrum rozwiązań, opierają się na rzetelniejszej analizie środowiska lokalnego. Zaangażowanie w ich realizację zróżnicowanych instytucji gwarantuje lepszą jakość działań, a w związku z tym większy efekt dla społeczności lokalnej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Oprócz argumentu przydatności partnerstwa w fazie aplikowania o fundusze i realizacji programów, istnieje bardziej pierwotny argument. Rozwój lokalny i regionalny nie możliwy jest bez owocnej współpracy różnych sektorów na jego rzecz. Nikt nie osiągnie postępu w tej materii, jeżeli nie oprze swoich działań na budowie efektywnego partnerstwa, jest to pierwszy krok do sukcesu. Kto jeszcze tego nie zrozumiał, ma przed sobą długą drogę.

Partnerstwo lokalne wyrażające się współpracą głównych lokalnych instytucji społeczeństwa obywatelskiego jest doskonałą i skuteczną pomocą dla rozwoju społeczności lokalnych. Niestety, w Polsce ta idea nie jest szerzej znana i stosowana. Władze samorządowe narzekają często na brak aktywności swoich obywateli, zaś obywatele narzekają na władzę, twierdząc, że podejmuje decyzje bez należytej wiedzy o tym, czego obywatele oczekują. Środowisko przedsiębiorców dystansuje się często od działań innych sektorów. Zdarzają się sytuacje, w których różne podmioty podejmują podobną działalność, nie informując się o tym wzajemnie i nie jednocząc swoich sił. Często przedstawiciele poszczególnych grup nie widzą potrzeby współpracy międzysektorowej lub nie posiadają narzędzi niezbędnych do jej zainicjowania, podejmowania wspólnych działań. W interesie każdego samorządu, leży oparcie lokalnego rozwoju na połączeniu lokalnych potencjałów w procesie partnerstwa.

Samorząd Postomina będzie w sposób otwarty podchodził do projektów zgłaszanych przez podmioty prywatne oraz organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe, mogące pozytywnie wpłynąć na osiągnięcie celów rozwojowych gminy. Współpraca z wyżej wymienionymi będzie inicjowana poprzez organizację spotkań z mieszkańcami, podczas których przedstawiciele Urzędu Gminy prezentować będą możliwości współpracy w nadchodzącym okresie. Inicjatorem współpracy mogą być również mieszkańcy i organizacje, których są oni członkami. Propozycje wspólnej z gminą realizacji przedsięwzięć mogą być kierowane do samorządu w trybie ciągłym, zarówno poprzez zwrócenie się na piśmie, jak i w czasie spotkań z Radnymi czy Wójtem.

7.4 Upowszechnianie dokumentu i promocja jego efektów

W ramach upowszechniania Planu podejmowane będą następujące działania:

1. Umieszczenie dokumentu Planu Rozwoju Lokalnego na stronie www Gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.
2. Zamieszczenie na tablicy ogłoszeń przy Urzędzie Gminy informacji o przyjęciu Strategii i możliwościach dostępu do niej.
3. Zamieszczenie informacji na temat Strategii w prasie lokalnej.
4. Informowanie o zawartych w dokumencie planach inwestycyjnych na zebraniach wiejskich odbywających się w cyklu rocznym.
5. Zapewnienie możliwości zapoznania się przez mieszkańców ze Strategią poprzez udostępnienie jej w biurze Rady Gminy.

Dodatkowo wszystkie sprawozdania i oceny powstające w ramach monitorowania Strategii, jak również jej zmiany będą publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2015-2021

Spis tabel i rysunków

Tabela 1 Liczba ludności według wieku i płci w 2013 r.....	6
Tabela 2 Liczba ludności w procentach według ekonomicznych grup wieku	7
Tabela 3 Urodzenia, zgony i przyrost naturalny dla gm. Postomino w latach 2010/13.....	7
Tabela 4 Liczba nowo zawieranych małżeństw w gm. Postomino w latach 2010/13	8
Tabela 5 Saldo migracyjne ludności na terenie gm. Postomino w latach 2010/13	8
Tabela 6 Tendencje demograficzne na terenie gm. Postomino w latach 2010/13	9
Tabela 7 Liczba dzieci w latach 2011/14 w gm. Postomino wg. szkół.....	10
Tabela 8 Liczba dzieci w roku szkolnym 2013/14 wg oddziałów	11
Tabela 9 Wydatki na edukację w budżecie gm. Postomino w latach 2010/13	11
Tabela 10 Rodzaj działalności gospodarczej w liczbach wg PKD w gm. Postomino (31.12.2013)	12
Tabela 11 Liczba mieszkańców gm. Postomino a liczba korzystających z pomocy GOPS w latach 2010/13.....	13
Tabela 12 Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w latach 2010/13	13
Tabela 13 Powody przyznania pomocy z GOPS w latach 2010/13	14
Tabela 14 Bezrobocie w gm. Postomino a bezrobocie w regionie i kraju w 2013 r.....	16
Tabela 15 Bezrobotni w gm. Postomino wg wieku (31.12.2013).....	17
Tabela 16 Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w roku 2013	17
Tabela 17 Bezrobotni wg wykształcenia (31.12.2013).....	18
Tabela 18 Wydatki w odniesieniu do przyjętych zadań w 2012 r.	20
Tabela 19 Liczba przestępstw oraz wykrytych sprawców na terenie gm. Postomino w 2013 r.	21
Tabela 20 Liczba Organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego na terenie Gminy Postomino na terenie gm. Postomino w 2013 r.....	23
Rysunek 1 Schemat wdrażania Strategii	53

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2014- 2021 wynika z art. 17 ust 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (tekst jednolity Dz.U. z 2015 poz. 163 ze zmianami).

Prace nad przygotowaniem „Sprawozdania z realizacji w roku 2014 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Postomino na lata 2014-2021” przyjętego Uchwałą Nr X/83/2015 Rady Gminy Postomino z dnia 30 września 2015r. ukazały, że źle zostały dookreślone wskaźniki służące ocenie poszczególnych celów strategicznych. Przyjęte wskaźniki są na tyle ogólne, że przy ich pomocy nie można zbadać tak szerokiego pojęcia, jakie stanowi poszczególny z celów operacyjnych. Osiągnięcie założonego wskaźnika nie jest tożsame ze zrealizowaniem celu operacyjnego. W związku z powyższym konieczne było dokonanie niezbędnej weryfikacji oraz opracowanie nowych wskaźników i mierników jak również zaktualizowanie celów operacyjnych.

Mając na uwadze powyższe, przyjęcie uchwały jest zasadne.